

W Barbara
WOODOVÁ

Vzdálená

řeka

AL
press

edice

KIOKAN

edice
KLOKAN

Barbara
WOODOVÁ

*Vzdálená
řeka*

edice
KIOKAN

Copyright © 2017 by Barbara Wood
Translation © Petra Klůfová, 2018
Copyright © ALPRESS, s. r. o.

Všechna práva vyhrazena.

Žádnou část knihy není dovoleno užít
nebo jakýmkoli způsobem reprodukovat bez písemného
souhlasu držitele práv, s výjimkou krátkých citací
nebo odkazů, které tvoří součást kritického hodnocení.

Z anglického originálu THE FAR RIVER
přeložila Petra Klůfová
Redakční úprava Helena Škodová
Grafická úprava obálky Tomáš Řízek
Vydalo nakladatelství Alpress, s. r. o., Frýdek-Místek,
v edici Klokan, 2018
shop@alpress.cz
Vydání první

ISBN 978-80-7543-676-4

Obsah

Prolog	5
1. část	18
2. část	156
3. část	232
4. část	291
5. část	347
6. část	396

Prolog

ÚDOLÍ LARGO, KALIFORNIE SOUČASNOST

„Vážně mě to moc mrzí, tati,“ přiznala Nicole s povzdechem a přitom se láskyplně dotýkala křehkých hroznů na bujně zelené révě. „Ale nic jiného mi nezbyvá. Nemůžu tady dál zůstat, musím prostě vypadnout. Ale dávám ti slovo, že farmu prodám slušným lidem, kteří se o ni budou starat stejně dobře jako naše rodina.“

Nicole netušila, jestli ji Starej Jack slyší. Loni zemřel, ale Nicole se často utěšovala představou, že jeho duch zůstal pod zdejšími blankytným nebem, mezi řádky tmavě brčálové révy ověšené těžkými plody. „Nebylo to snadné rozhodnutí,“ dodala. Větrík jí rozehvíval vlasy spadající k ramenům. „A věř mi, pořád není. Jenže bez něj bych nikdy nevykročila na vlastní cestu životem. Musím najít sama sebe, tati. Chápu, že to zní banálně, ale je to tak. Srdce mi krvácí, ale potřebuju se prosadit, a ne jen mechanicky pokračovat ve vyjetých kolejkách rodinné tradice. Dlouho jsem si nad tím lámala hlavu, tati. Nevykládej si to špatně; naši farmu i údolí Largo miluju, ale mám taky svou hrdost a představu o budoucnosti. Musím se prostě postavit na vlastní nohy.“

Zastavila se mezi buclatými zelenými hrozny a s těžkým srdcem vzhlédla k modré obloze, kde kroužila káň rudoocasá. Nicole zalitovala, že se v té výšce nemůže vznášet spolu s ní.

Vzpomínka: když byla Nicole maličká, otec jí dovolil, aby mu po tvářích a po obličejí vždycky rozmazala holicí krém, a přitom jí tvrdil, že je šikovnější než ten nejlepší holič na světě. Ráda sedávala na okraji umyvadla, houpala nohama a dívala se, jak se tatínek holí.

Od smrti Starýho Jacka uběhl rok, ale když Nicole procházela mezi řádky a odhadovala úrodu, měla pocit, jako by to bylo teprve včera.

Většinu sklizně Schallerových zpracovali na víno, ale tahle konkrétní vinice sloužila k pěstování hroznů k jídlu; zabalené do fólie putovaly do obchodů. Značka Schaller patřila k oblíbeným, protože tyto hrozny byly lahodně sladké. Zákazníci tak měli jistotu, že velký drahý hrozen nebude nechutně kyselý a nepoživatelný. Pověst by to poškodilo hlavně obchodu, i když hlavní chyba vznikla ještě dřív, než hrozny opustily vinohrad.

Nicole věděla, že řada malých firem je sklízí už v době, kdy začnou vypadat zrale, a ne ve chvíli, kdy dosáhnou maximální cukernatosti a chuti. Podnikatelská logika velela: čím dříve se hrozny sklídí, tím dříve přinesou zisk. Právě proto většina okolních farmářů sklídila všechny hrozny naráz, bez ohledu na stupeň jejich vyzrálosti. Ostatně, jen vinař s mnohaletou praxí dokázal poznat, zda jsou všechny hrozny zralé stejně, nebo ne, a zkušený sklízeči vyšli draž než najatí sezonní dělníci, kteří prostě jen odvedli zadanou práci. Zkrátka bylo snazší a levnější sehnat někoho, kdo celou úrodu sklídí najednou.

Na vinicích Schallerovy farmy to však chodilo jinak: jejich zákazníci si zasloužili jenom to nejlepší. Starej Jack byl sice frajer, proslulý hazardní hráč a děvkař, ale na druhou stranu znal hodnotu rodového jména. Přál by si, aby Nicole s novými majiteli dohodla podmínky sklizně: kdy nechat hrozny dozrávat déle, kdy se na vinici vrátit bez ohledu na čas a celkové náklady. Ti kanadští manželé měli o farmu i vinice skutečný zájem a Nicole jim hodlala jednoznačně vysvětlit, že v žádném případě nesmějí na trh poslat kyselé hrozny, a tak podvést

nicnetušícího zákazníka nekvalitním zbožím. Schaller byla značka, které zákazník musel věřit, ať už šlo o víno, rozinky, džemy či právě hrozny.

Utrhla si buclatý nachový hrozen a zakousla se do něj.

Tuhle chvíli Nicole milovala snad nejvíc – testování vyzrállosti hroznů. Mezi palcem a ukazováčkem poválela bobuli přesně tak, jak ji to naučil Starej Jack.

Zvedla hrozen výš ke světlu, aby si prohlédla všechny ty něžné a neuvěřitelné odstíny fialové, černé, temně modré, žluté, zelené, oranžové a růžové. A pak prvním hryznutím otestovala sladkost. Do sklizně zbývala spousta času, ovoce bylo dosud nakyslé. Nicole to nevadilo. Otec by se vedle ní zastavil a položil jí ruku na rameno. „Už je zralé?“ Zhnuseně by se ušklíbala. „Ještě ne. Chutná nakysle.“ „Šikovná holka, rozený vinař,“ broukl by spokojeně Starej Jack a Nicole by do sebe s radostí nacpala tisíc nedozrálých hroznů, jenom aby ta slova opět slyšela.

Zastavila se a zvolna se rozhlížela po tom zeleném ráji. Všechno roste, a stále, pomyslela si, když mhouřila oči před sluneční září prosycenou bzučením včel. To je zázrak přírody, života. Nic nikdy nezemře, růst je věčný.

Nicole se podívala na hodinky. Nejvyšší čas se přichystat na schůzku s potenciálními kupci. Zamířila k hlavní budově a cestou minula sklad sudů, kde bušení kladiv a hlasitý hovor svědčily o píli dělníků pracujících na opravách skladu s vínem. Připomněla si, že musí zájemce o koupi farmy ujistit, že všechny opravy provozních budov se zvládnou ještě před koncem sklizně.

José Rodriguez se palicí rozpřáhl proti staré kamenné zdi, z níž otloukal omítku, a přitom myslel přesně na tři věci, které ho večer čekají: na kořeněné plněné tortilly, které mu jeho buclatá manželka chystá k večeři, na lahev vína, již dostane jako bonus za dřinu tady ve vinařství, a na milování se svou oblou a dychtivou Mariou – což nevyžadoval nutně v tomto

pořadí – když vtom palice náhle prolétla měkkým místem ve stěně, vytrhla se zaskočenému Josému z rukou a zmizela v dutině za zdí. Sníci José ztratil rovnováhu a klopýtl kupředu tak prudce, že chybělo málo, a obličejem by se tvrdě rozplácl na cihlové zdi.

„Jauvajs!“ zaskučel a ostatní dělníci zařvali smíchy.

Po nedávném mírném zemětřesení se vnější stěna skladiště vydrolila, a v důsledku toho se střecha začala viditelně propadat. Hrozilo, že ve skladu se sudy drahého vína nebude možné udržovat stálou vlhkost a teplotu, proto slečna Schallerová okamžitě objednala stavební firmu, jež měla zjistit příčinu a rozsah poškození a co nejrychleji skladiště opravit.

José s hlavou plnou myšlenek na Mariino kypré tělo a hromadu plněných tortill se sklenicí vína se nejdřív spolu se svými parťáky srdečně rozchechtal, takže dutiny mezi kamennou stěnou a přízděnou cihlovou přepážkou si hned nevšiml.

„*Qué es esto?*“ podivil se jeho bratranec Tomás a ukázal na temný otvor ve zdi.

José si zaprášenými pěstmi setřel pot z očí a předklonil se, aby nakoukl do prostoru mezi stěnou a skálou. Ovanul ho podivný puch, který se mu ani v nejmenším nezamlouval; popravdě, naskočila mu z něj husí kůže a z hlavy se mu rázem vypařily všechny myšlenky na jídlo, víno a sex. Naklonil se trochu níž a ostatní chlapi – mexičtí nájemní dělníci – se kolem něho zvědavě shlukli. Všichni společně pátrali pohledem v hustém šeru za zdí a nakonec všichni současně vytřeštili oči a uskočili dozadu, protože jim rázem svitlo, na co narazili. „*Madre de Dios!*“ zavřískli Tomás s Josém jednohlasně, honem se pokřížovali a v duchu svolávali všechny svaté, na které si jenom vzpomněli.

„Přiveďte slečnu Schallerovou!“ sykl na ně José Rodriguez, ale když se žádný z parťáků nepohnul, odvrátil se od nich a houkl: „*La Señorita! Pronto!*“

A pak se rozběhli, všichni do jednoho, jenom aby se dostali co nejdál od té zazděné věci a od prokletí, které se jistojistě snese na jejich hlavy. A každý z mužů se honem snažil rozpo-

menout, kdy se má opět ukázat Otec Ramon, místní putovní kněz, který objíždí farmy a zdejším nájemným dělníkům nabízí duchovní očistu a útěchu.

„Naše rodina patřila k prvním Němcům, kteří se v tomhle údolí usídlili,“ vysvětlovala Nicole hostům, když je doprovázela z parkoviště k domu. „Jako první jsme do Kalifornie dovezli odrůdu Ryzlink, kterou jsme dnes proslulí,“ dodala s úsměvem, jímž maskovala nervozitu.

A nervózní byla hodně; sžírala ji úzkost z vědomí, že opustí domov, ale snažila se to při téhle životně důležité schůzce nedat najevo. Celou hodinu strávila přípravou, doslova střídala jedno oblečení za druhým, nejdřív se nalíčila nenápadně a hned nato zase výstředně, trápila se s vlasy, pořád dokola se ujišťovala, že vypadá elegantně, schopně a především dost důvěryhodně, aby od ní zájemci koupili vinařství.

Nicole zkrátka musela rodinnou farmu prodat. Musela odtud uniknout.

Neuměla si představit, že by tu ztvrdla navěky. Jistě, měla k dispozici prostorný třípodlažní dům s plaveckým bazénem a tenisovým kurtem a rozlehlou terasou, kde se daly pořádat večírky s grilováním, jenže tohle údolí a nedaleké městečko Lynnville byly konec světa, Zapadákov, Buranov. Ve škole se všechny spolužačky nebavily o ničem jiném, než jak hned po maturitě z toho „Prdelákova“ vypadnou – do San Franciska, Los Angeles, a ty největší dobrodružky až do New Yorku na druhém konci zeměkoule. V Lynnvillu přeci nežije nikdo než tvoje babička, ségro! Copak se tady seznámíš se slušným chlapkem? ohrovaly spolužačky nos. Ve zdejším údolí se dalo zakopnout jen o farmáře, nájemní dělníky, zkrátka skrz naskrz nemožné venkovské balíky v kovbojských kloboucích a jezdeckých botách s podpatky, kteří navíc mluvili tak křupansky, že by se člověk hanbou propadl. Jo, to ve velkoměstech, jako je Chicago a St. Louis, Seattle, Boston, je spousta manažerů velkých firem,

co chodí do práce s kufírkem na dokumenty a báječně voní a nosí oblek a sprchují se mnohem častěji než jenom v sobotu večer.

Takhle zněly argumenty spolužaček, které do jedné utekly z údolí. Nicole však odtud vyháněl jiný důvod. Údolí milovala, v jejích očích to rozhodně žádná díra nebyla. Narodila se tady a navzdory tomu, že jí už bylo sedmadvacet, vycestovala odtud jen výjimečně a na práci farmářů a vinařů a jejich pomocníků neviděla nic špatného ani zpátečnického. Jak může někdo pohrdat člověkem, který má mozolnaté dlaně od poctivé práce a jezdí na koni? Kdepak, tohle nebyl důvod, proč Nicole prodávala vinařství a stěhovala se na druhý konec Států: ona toužila uniknout z domu plného nehezkyých vzpomínek na roky plné deptání dominantním otcem (kterého přese všechno upřímně milovala) a břemena rodinného prokletí, kterého se nemohla zbavit jinak než prodejem farmy a odchodem.

„Tady minulosti prostě neuteču,“ svěřila se své nejlepší kamarádce. „Jako bych tu uvízla v časové smyčce, dopředu se nehnu ani o centimetr.“

Kdy si poprvé uvědomila, že tady nemá šanci stát se samostatnou lidskou bytostí s právem na vlastní rozhodnutí? Kdy poprvé si přiznala, že nemá jinou možnost než přetnout všechna pouta se Starým Jackem a farmou a vymotat se z lián vinné révy, jež ji ovíjely jako dusivá chapadla? Bylo jí dvanáct, ležela doma s chřipkou a sledovala televizní talk show, kde hostem byla žena, která se kdysi rozhodla podnikat na vlastní pěst a proslavila se. Bylo jí třináct a ve škole měli besedu s lékařkou, jež líčila svůj podíl na zakládání klinik v Africe. A bylo jí čtrnáct a hltala knihy o odvážných ženách, jako byla Marie Curie a Florence Nightingaleová.

V Nicolině případě nešlo o jediný jasnozřivý okamžik, ale o postupný proces, díky němuž začala vnímat i jiné možnosti, které život nabízí. Nu, a po smrti Starého Jacka, svého otce, Nicole spatřila šanci uniknout z klece, o niž si utrápeně zraňovala křídla.

Bez váhání se rozhodla pro New York. Díky kamarádce, jejíž dobrý známý jí řekl o možném zaměstnání, se vydala na pracovní pohovor, který zvládla s jednoznačným úspěchem. Nicole získala místo u kosmetické firmy, kde mohla uplatnit svoje zkušenosti z marketingu a distribuce, znalosti korelace mezi nabídkou a poptávkou a celého procesu budování solidní nové značky. Její titul magistry ekonomie z prestižní ekonomické univerzity představoval už jen třešinku na dortu. Během pohovoru prokázala energičnost, tvůrčí zápal, ale i ochotu spíše naslouchat klientům a vycházet jim vstříc, než jim striktně diktovat podle předem daných podmínek. Předvedla schopnost pohotové improvizace a nadšení z přírodních návrhů svého okolí, dokonalý smysl pro týmovou souhru. Pravda, byl to začátek, začínala na nejnižší pozici, ale s vyhlídkou na prudký kariérní vzestup. Čekala ji vzrušující, zářivá budoucnost.

Už teď připravovala pro firmu řadu nápadů a návrhů. Člověk, jenž řídil pohovor, znal i víno značky Schaller a zmínil se, že Nicolino vinařství je proslulé svým novátorstvím ve vinařské branži, především v padesátých a šedesátých letech, kdy kalifornští vinaři začali dobývat světový trh svými inovovanými, zajímavými produkty a netradičním marketingovým pojetím. Ujistil Nicole, že spoléhají na to, že naváže na tradici rodinné firmy a vnese do ní stejný elán a důvtip.

A Nicole právě po tomhle pohovoru a zmínce o její rodině měla rázem jasno: Ano, tohle byl ten důvod, proč se tolik let v duchu užírala. Nicole totiž neměla zájem navázat na rodinnou tradici. Toužila prokrestit si vlastní cestu, něco vytvořit, ne pouze zdědit hotovou firmu, a tečka.

No, a teď už zbývalo jen prodat vinice i vinařství vhodným zájemcům, a za šest týdnů už může Nicole sedět v New Yorku za psacím stolem.

Během pracovního dne Nicole obvykle chodila po vinařství a vinicích pouze v džínách a tričku, ale kdykoliv hrála roli hostitelky nebo vítala turisty, kteří v limuzínách přijížděli ochutnat víno ze sklípků i hrozny přímo na vinicích, dá-

vala přednost společenským volným kalhotám s hedvábnými halenkami. Nesnažila se o přehnaně snobskou eleganci, ale o moderní a solidní vzhled, jímž inzerovala, že Schallerovo vinařství patří mezi „lepší“ firmy. Stejně jako její matka – a předtím i babička – zastávala názor, že rodina musí i navek reprezentovat úroveň značky svého vína.

A dnes si Nicole dala na svém vzhledu záležet ještě víc, protože zoufale potřebovala kupce přesvědčit k definitivnímu rozhodnutí. Dokonce si ani nestáhla hnědé vlasy do obvyklého ohonu, ale nechala je rozpuštěné na ramena, jen si je na spáncích spoutala elegantními zlatými sponami. Slušelo jí to; díky dlouhým procházkám po vinicích měla štíhlou a pružnou postavu.

„Tak stará farma má jistě zajímavou historii,“ usmála se zdvořilá dáma z Kanady, když všichni vyšli po domovních schodech a vcházeli do otevřených dveří. Nicole tu zavalitou ženu s králíčím předkusem od začátku podezírala, že z ní nenápadně tahá drby o nejrůznějších rodinných skandálech a kostlivcích ve skříni. Hm, milá Kanadanka měla smůlu, protože Nicole jí v žádném případě nehodlala vyžvanit všechna rodinná tajemství. Kdyby to totiž udělala, pak by tihle milí lidé vinařství nejenom nekoupili, ale hrůzou by před Nicole utekli do lesů na okolních svazích. Nevinně bílý nátěr totiž kryl nejen stěny domu a hospodářských budov, ale i oficiální historii Schallerova rodu.

„Farma Schallerových byla svého času mnohem větší, je to tak?“ nadhodil manžel zvědavé Kanadanky, čahoun s nohama do O, jenž procházel domem s palci zaháknutými za opasek. Nicole bylo jasné, že ta otázka představuje další pokus zjistit okolnosti, které zavinily pád původního finančního a zemědělského impéria.

„Jistě, moje rodina patřivala k největším producentům vína v zemi,“ přisvědčila Nicole ležérně. Odmítala se nechat zatáhnout do hovoru o dramatické rodinné minulosti. Tihle lidé

měli zájem o koupi malého značkového vinařství a vinic, o které by se zvládli starat vlastními silami, a přesně to jim Nicole Schallerová nabízela. Vinice, obytný dům, hospodářské budovy a sto let starou značku proslulou ryzlinkem z révy kdysi dávno dovezené z Německa. Prodejní cena rozhodně nezahrnovala i praní špinavého rodinného prádla.

„Ovšem v posledních letech se otec rozhodl vinařství zmenšit a odprodal řadu vinic zájemcům, jako jste vy.“ Důvod zredukování pozemků – otcovy dluhy z hazardu a chlast a vydržované ženské a rozhazování peněz každému, kdo za ním přišel s kňučením, že potřebuje založit – si Nicole nechala pro sebe. Minulost nikdo nemohl předělat a teď už byla pryč, zemřela spolu se Starým Jackem. „A samozřejmě, zůstala jsem na všechno sama,“ dodala skoro zbytečně. Sama... znělo to tak smutně a opuštěně, že se honem kratičce zasmála, aby těm neznámým lidem naznačila, že samota pro ni není problém.

„Tohle všechno patří k nabídce?“ Došli do rozlehlého obývacího pokoje plného starožitností, památek, drobností, spousty věcí, které sem rodina před stoletím přivezla ze staré vlasti a také nashromáždila v uplynulých desetiletích.

„Ano,“ přikývla Nicole smutně. Těžko se s těmi důvěrně známými drobnostmi bude loučit.

„Včetně toho obrazu?“ Kanadanka ze státu Alberta ukázala na portrét zavěšený nad krbem.

Nicole vzhledla. „Jistě.“

„Milá žena. Kdo je to?“

„Moje prababička Clara Schallerová.“

„No ano, podobáte se jí.“

To těžko, pomyslela si Nicole. Po třech generacích, kdy se o své hlásily i cizí geny, se rodinné rysy zředily k nepoznání. Po Claře mám možná tu trojúhelníkovou linii vlasů nad čelem, ale nic víc.

Legendární prababičku Claru Schallerovou, jež patřila k nejslavnějším původním osadníkům v údolí Largo, Nicole nepoznala, a tudíž k ní necítila žádnou velkou oddanost, žádné pouto. Ale když teď vzhlížela k šedým očím zastíněným čer-

nými řasami a k širokému klenutému čelu, očividnému důkazu Clařiny praktičnosti a věcnosti, vybavila si tradované, většinou za vlasy přitažené historky o impozantní matce rodu, které se během let rozkošatěly až do absurdna. Náhle vyhrkla: „Vlastně ne, to jsem se spletla: tenhle portrét k vybavení domu nepatří, je to soukromá památka. Patří rodině.“

Ale jaké rodině? Kvůli komu portrét schovávat? Nicole byla jedináček, a teď dokonce neměla ani přítele, takže momentálně nemohla s vlastními potomky počítat. Mířila za kariérou do neznámého města a kdoví, jestli si vůbec někdy vyšetří dost času na seznamování a později na založení rodiny. Komu by pak portrét odkázala? Ale na druhou stranu, kdyby obraz nechala těmto kupcům, časem by zaručeně skončil v nějakém starožitnictví.

Nicole zamrazilo v zádech. *Ne, takhle prababička Clara nesmí dopadnout!*

Kanaďané zvolna obcházel pokoj a obdivovali vystavené starožitnosti: pendlovky z roku 1890 od Gustava Beckera, kousky míšeňského porcelánu, figurku chlapce v kožených kalhotách z biskvitového porcelánu; dřevěného, ručně vyřezaného a pestře malovaného houpacího koně; skleněnou vitrínu s vánočními ozdobami, jež se v 19. století používaly v Německu; mapu Německé říše z roku 1890 v pozlaceném rámu; sbírku šálků a talířků z porcelánky Nymphenburg, vyrobených kolem roku 1800; dva ručně malované a pozlacené korbele značky Rosenthal, opět z roku 1890; stojánek s vyřezávanými meršánovými dýmkami; a v jednom koutě perla celé sbírky, housle značky Bachmann z roku 1765. Rozlehlý salon s vysokým stropem byl hotové muzeum uměleckých děl a starožitností, jež si původní majitelé přivezli před sto lety z Evropy a od té doby o sbírku láskyplně pečovali a rozšiřovali ji.

Nicole si náhle zaskočeně uvědomila, že tyhle křehké věci přežily dodnes, zatímco tolik jiného zmizelo. *A já jsem poslední z rodu Schallerů...*

Nicole popošla do sloupce sluneční záře, kterou sem vpouštělo vysoké okno, a na okamžik ji zaplavil příval smutku. Od narození nezažila jiné Vánoce než právě v tomhle elegantním

obývacím pokoji. Starej Jack vždycky zašel do nedalekého lesa a uřízl tam pěkný vánoční strom, který pak postavil v tom koutě místnosti, kde teď trůní Bachmannovy housle. A každoročně tu rodina obří borovici s láskou a pečlivostí zdobila při popíjení vína z vlastní produkce a postupně se chovala stále rozjařeněji. Nicole neprodávala cizím lidem pouze svůj dům a starožitnosti, ale i svých sedmadvacet rodinných Vánoc.

Usoudila, že ten zdvořilý manželský pár z Kanady je docela milý. Objevila se tady sice řada jiných kupců, ale nikdo z nich jí lidsky nesešel. Tahle dvojice pětačtyřicátníků si plánovala nový život daleko od krutých zim v Albertě a byla ochotná do něj i něco investovat. Nicole nepochybovala, že o vinice by se starali dobře a s láskou. Mohla by odejít s klidným svědomím. Přesně tak, tohle byli ti praví, a Nicole se v duchu modlila, aby o její vinařství skutečně stáli.

Otevřela portfolio, jež nesla v podpaží, a ukázala kanadské dvojici mapu pozemků, označené vinice, budovy, obytný dům, parkoviště. „A tohle je co?“ Pan Macintosh zapíchl špalkovitý ukazovák do bílé plošky u západní hranice farmy.

Když Nicolin otec Starej Jack odprodával kousky farmy, aby uhradil svoje dluhy z hazardu, právě toho protáhlého pozemku se odmítal vzdát. „To je úhor,“ vysvětlila Nicole. „Půda tam je mizerná. I kdybychom ji nějakým zázrakem zavodnili, stejně by šlo o vyhozené peníze. Už pradědeček se rozhodl, že obdělávat ji nemá smysl, a od té doby je tam původní poušť. Čistě pro zajímavost, pozemek leží pod malebným kopcem, který se jmenuje Colina Sagrada – Svatý pahorek.“

„To zní romanticky,“ vydechla paní Macintoshová. „Smíme se tam podívat?“

„Ráda vás na místo zavezu.“

„Slečno Nicole!“ ozval se v dálce křik. „Slečno Nicole!“ Nicole vyhlédla z okna a spatřila hlouček dělníků zbrkle běžících k domu. Proboha! Vyděsila se a skočila ke dveřím. Copak někde hoří?

Manželé z Alberty si vyměnili nechápavý pohled, zatímco u vchodu Nicole vedla s dělníky vzrušený rozhovor.

„Cože?“ Nicole nechápavě pohlédla do obličeje vystrašeného Mexičana. „A víte to určitě?“ Muž důrazně přikývl. Honem se obrátila k hostům. „Omlouvám se.“ Zdála se nezvykle bledá, rozrušená. „Ale něco se stalo. Hned se vrátím.“

Návštěva vylekaně sledovala Nicole, jež ve spěchu odhodila portfolio a rozběhla se přes trávník za dělníky směrem k několika cihlovým a vepřovicovým stavbám, v nichž se zpracovávalo a skladovalo víno. Prolétla kvasným sklepem, lisovnou a zastavila se ve skladu, kde byly uloženy sudy s ryzlinkem. Před sebou viděla díru ve stěně, pod níž se válela suť z cihel, kamenní a vrstvy prachu.

Zkameněla. Zděšením jí poklesla brada. „Panebože!“ vydechla a Mexičani se opět pokřičovali a v duchu odříkávali Ave Maria.

Nicole se zvolna, opatrně předklonila, jako by ta věc za zdí mohla vybuchnout; předem jí bylo jasné, že k tomu nedojde. Ta věc byla mrtvá, vlastně víc než mrtvá; na kostře nezůstalo ani vlákenko tkáně. Proces tlení byl už dávno ukončen, i z oděvu zbyly jen ztrouchnivělé cáry. Nicole fascinovaně zírala na obličejovou část lebky, na obří oční důlky bez očí, na zející ústa se spadlou čelistí a úděsně roztržštěnými zuby.

„Promiňte, slečno Nicole,“ ozval se José, jenž mluvil obstojně anglicky. Roztřesenou rukou ukázal na nevelkou kulatou díru těsně nad obočím lebky. „Je to... je to...?“

Nicole přikývla. „Ano, vypadá to na otvor po kulce.“ Vzhledla k němu. „Zatelefonujte pro policii, José. Prosím.“ Snažila se působit navenek co nejkliidněji, ale bála se ohlédnout po kanadské dvojici, jež se mezitím připojila k hloučku a zřejmě zírala na kostru stejně zděšeně jako všichni ostatní. Nicole by se skoro vsadila, že od plánu na koupi vinic s vinařstvím, kde došlo k tajemné vraždě a ponurému pohřbu, už stačili couvnout.

Svět jako by se zpomalil, lidé se pohybovali hlemýždím tempem a mluvili dlouze protaženými slabikami, jako by se film zasekl v přehrávači. Nicole zírala na lebku s vražednou kulkou v dutině a náhle pronesla nejdůležitější otázku svého

života, němě, zato naléhavě, dokonce až našťvaně, protože dávné oběti měla náhle za zlé úpadek Schallerova vinařství: „Kdo jsi...?“

Nečekaně se v myšlenkách vrátila zpět do domu, kde nad krbem visel portrét elegantní dámy. Clara Heinze Schallerová sem do údolí přišla před víc než staletím jako mladičká novomanželka plná plánů a nadějí. A Nicole si zkusila představit, co by ta devatenáctiletá dívenka se zasněným pohledem a košíčkem plným řízků německé vinné révy, která opustila německé Porýní, řekla na konec svého vysněného vinařství – jež Kanadáné hodlají předělat na snobský podnik pro zbohatlíky – a na oběť vraždy objevenou za zdí vinného sklepa...

1. část

1912

Mladí přistěhovalci dorazili do Kalifornie za líbezného jarního rána. Bylo jich dvanáct – pět manželských dvojic a dva svobodní mládenci prahnoucí po dobrodružství. Přijeli karavanou aut a povozů, aby si tady vybudovali nový domov.

V prvním autě jeli dva bratři Schallerovi, Wilhelm a Johann spolu s Clarou, novomanželkou jednoho z nich. Ze Santa Barbary zamířili podél pobřeží výš na sever a po šedesátikilometrové jízdě skrze horská údolí a lesy se po úzkých prašných cestách dostali do zeleného údolí, kde se měli usadit. Konvoj zastavil na hřebeni kopce shlížejícího na úrodné svažité pozemky. Clara Schallerová se z předního sedadla rozhlížela po kraji. Mlčky se snažila strávit nával mocných dojmů, což pro ni bylo o to namáhavější, že se stále ještě nestačila zotavit z těžké chřipky, která jí ubrala sil.

Jeden z bratrů beze slova vyskočil z vozu a rozběhl se vpřed, aby se přivítal s tímto novým světem. Druhý bratr okamžik váhal; pak vystoupil, obešel auto, něžně zvedl Claru do náruče a odnesl ji k hloučku ostatních. Z jeho paží Clara shlížela na nádhernou krajinu, jež se kolem nich rozprostírala do všech stran: zelené pastviny a udržovaná políčka a malá úhledná stavení, řady rozsochatých vrb a dubů. „Tady budeme šťastní,“ zašeptala Clara a opřela se hlavou o mužovo svalnaté rameno. Na tváři se jí zaleskla osamělá slzička.

Pevně paží objímala mladíka kolem krku a se zavřenýma očima si v duchu vybavila ten bezpočet kilometrů, jež v minu-

lých měsících urazili právě v naději na tento den, týdny strádání a krutého stesku, a nakonec i to dávné dopoledne, kdy tohle všechno začalo...

Zvoneček nad dveřmi s cinkotem ohlásil příchod nového zákazníka a Clara za pultem vzhlédla. Zrovna se chichotala vzpomínce na zábavný příběh, který otec předčítal z novin u snídaně a tím dceři projasnil celé ráno. Stačil jí však jediný pohled na hromotlucského muže ve dveřích, aby se jí zmocnila bojácná plachost.

„Dobry den,“ pozdravil a uličkou mezi regály zamířil přímo k pultu. „Hledám něco na mořskou nemoc.“

Clara ho proti své vůli hltala pohledem. Měla dojem, že tak vysokého, statného muže ještě neviděla. Mladý muž měl plavou čupřinu, a když sundal čepici a zdvořile požádal o lék, vlasy mu trčely do všech stran. Nejvíce ji však zaujal jeho planoucí plnovous, díky němuž připomínal postavu z bájí. Claře bylo osmnáct a na existenci hrdinů stále věřila.

Clařin otec byl lékárník a jeho dcera tudíž důvěrně znala všechny obyvatele městečka i přilehlých statků, ovšem tento mládenec s ohnivým plnovousem byl v kraji cizí.

Připadal jí nesvůj, ale možná ho jen znervózňoval její pohled, protože dodal: „Nejsem odtud. Přijel jsem k příbuzným.“ Neurčitě máchl mohutnou rukou, jako by se snažil svůj příchod obhájit. Claře neušlo, že nad rudozlatým plnovousem se mu rozlil temný ruměnek. Odhadla, že mladíkovi je něco přes dvacet a zřejmě často pracuje na polích; to vyčetla z pomuchlaných pracovních kalhot a krátké kazajky, čisté, ale nevyžehlené košile, k níž se ani nenamáhal připnout límeček, a především ze slamáku se širokou kreprou. Navíc měl za nehty hlínu. To je špína z poctivé práce, připomněla si.

Mladá Clara Heinzeová dosud neměla skutečného ctitele, ale rodiče si pro svou dceru představovali to nejlepší a vybírali ji, ať se chová vstřícně k Hansu Zimmermannovi, synovi místního lékaře. To by podle jejich představ byl sňatek snů –

syn lékaře a dcera lékárníka. Hans byl sice docela milý, i když trochu moc vyčouhlý a klátivý, ale i ve dvaceti měl obličej posetý uhry.

Zatímco tenhle mladý muž...

Honem se vytrhla ze snění, obrátila se a otevřela zásuvku ve skříňce za pultem. Vytáhla krabičku a položila ji před muže. Váhavě přiznal: „Nejsem si jistý, že jedno balení bude stačit.“

„Jak dlouhou dobu strávíte na člunu?“

„No, popravdě jde o námořní škuner. Plavba potrvá zhruba sedm dní, podle počásí.“

„Propánička! A kam máte namířeno?“

„Do Ameriky,“ prohodil mládenec ledabyle. Rozhlížel se, jako by hledal, zda by se mu na cestu nehodilo ještě další zboží. Když se opět otočil k dívce za pultem, všiml si, že nad pootevřenými rty jí dychtivě planou oči. „Do Ameriky?“ zopakovala šeptem.

„Otec koupil půdu v místě zvaném Kalifornie. Má v plánu tam se mnou a mým bratrem založit vinice a provozovat vinařství.“

„Opravdu?“ zvolala Clara s rozzářeným pohledem. Amerika, říkala si v duchu. Tak daleko...

Clara byla vášnivá čtenářka. Když zrovna nepracovala v otcově obchodě nebo nepomáhala matce v horním patře, kde bydleli, trávila čas nad knihami. Se zájmem hltala dobrodružné příběhy ze vzdálených zemí, vyprávění o obyčejných lidech, kteří se ocitli v krizových situacích, kdy museli překonávat řadu překážek a objevit v sobě dosud netušenou sílu a statečnost.

„Tak tomu říkám odvaha!“ usmála se s upřímným obdivem.

Mládenec na ni vykulil oči. Odvaha? Vždyť jen pomůže otci se založením nových vinic!

„Vážně, jste moc statečný,“ dodala Clara a rozrušením si přitiskla dlaň k hrdlu.

Mladý muž náhle zrozpačitěl. Ještě nikdy ho nikdo neobdivoval za odvahu, a už vůbec ne dívka – navíc hezká dívka. Zaskočeně pátral po odpovědi. Byl pouze jedním z tisíců mužů,

kteří odcházeli na daleký světadíl. Projevuje se tak odvaha? Sám to chápal jako práci, kterou je třeba zvládnout navzdory dřině a překážkám.

Opět se rozhlédl po obchodě, jako by hledal nápovědu. Čtyřřadvacetiletý Wilhelm Schaller pocházel z ryze mužského světa, kde nebyla matka ani sestry: jejich domácnost tvořil pouze on, jeho otec a bratr. Jistě, měli hospodyně, stárnoucí, tělnatou a ustaranou jako kvočna. Ovšem v blízkosti dívčiny nevinné ostýchavosti ztratil řeč. A ona ho přesto oceňuje za odvahu?

Wilhelm zamumlal něco v tom smyslu, že se ještě rozhlédne po regálech, jestli na něco nezapomněl. Z nepochopitelného důvodu se mu nechtělo lékárnický obchůdek opustit. Ještě ne. Ne, dokud ta krásná dívka za pultem věří v jeho odvahu a touhu po dobrodružství.

Clara ho pozorovala, urostlého svalnatého muže, který jí připadal jako nejvýjimečnější člověk na světě. Sama vyrostla v městečku na řece Rýnu, po staletí schouleném mezi dvě významnější města Koblenz a Mohuč do úzkého údolí, které ze západu vytvářelo pohoří Hunsrück a z východu svahy pohoří Taunus. Staré ulice dlážděné kočičími hlavami tu lemovala starobylá stavení a obchůdky fungující už po řadu generací. Clařino rodné město proslulo okolními vinicemi, jež se od studeného proudu Rýnu táhly vysoko nahoru po prosluněných svazích, jejichž smaragdová zeleň doslova bodala do očí.

„Malebné.“ Tak turisté označovali městečko, v jehož okolí různé hrady a ruiny z římských dob i tvrze připomínaly dávnou minulost, stejně jako zmínky o neandrtálcích, kteří tu před padesáti tisíci lety údajně žili. Ale pronikl sem i moderní věk s plynovým osvětlením a příslibem brzké elektrifikace a zavedení telefonní linky, snad i dvou. Koneckonců, tohle bylo Německo, největší světový vývozce oceli, technologicky nejpokrokovější země světa s bohatým průmyslem, s význačnými vědci v oboru přírodních věd, medicíny a matematiky.

Clařin otec byl hrdý na to, že dokáže zákazníkům nabízet moderní německé léky, a to včetně Aspirinu a Heroinu od

firmy Bayer. Rodina Heinzeových byla zámožná a žila v luxusně vybaveném bytě nad obchodem. Mohli si dovolit pěkné oblečení a chutnou stravu, zaměstnávali kuchařku a hospodyni. Clara Heinzeová vyrůstala v čistém, pohodlném, vážném světě, kde vládly staré poctivé tradice, rodinné hodnoty a křesťanská morálka.

Městečko je hezké, pomyslela si teď Clara, ale neleží v žádné vzdálené exotické zemi. Život v něm měl k dobrodružství daleko, nedal se srovnat s plavbou po temném oceánu do děsivého neznáma, směrem k sotva zkrocenému světadílu...

Mládeneček s ohnivým plnovousem se nakonec vrátil k pultu s prázdnými rukama a sáhl do kapsy, aby zaplatil za lék proti mořské nemoci. Městečkem sice jen projížděl, ale náhle se ho zmocnilo nutkání se dívce představit, uvést město, odkud pochází, a jméno zdejších příbuzných, u nichž dočasně přebývá. Clara snad v životě nebyla tak okouzlená. Přišel z takové dálky! Wilhelm Schaller byl sice Němec, ale prakticky téměř cizinec, a Clara patřila k dívkám, jimž cizinci připadají neodolatelní. Vždyť jsou o tolik zajímavější než nudní mladíci z jejich maloměsta! A tenhle navíc mluvil o Americe, ležící na opačném konci světa...

Mládeneček podal Claře peníze a přitom jí zdrsňelými konečky prstů zavadil o hebkou dlaň. Otevřela pokladnu a zdvořile prohodila: „A co vaše matka? Jak tu vyhlídku na velké stěhování přijala?“

„Matka zemřela na zánět mandlí, když mi bylo deset.“

„To je mi líto,“ vydechla Clara.

Je překrásná, žasl Wilhelm v duchu. Dívce bylo osmnáct a dlouhé kaštanové vlasy jí splývaly z hlavy v lesklých prstýncích. Na sobě měla bílou blůzku s vysokým límcem a dlouhými rukávy a dlouhou černou sukni pevně staženou kolem útlého pasu. V srdcovité tváři s zašpičatělou bradičkou vynikaly velké oči a vysoké čelo, do jehož středu vybíhala zvlněná linie vlasů. Je jako z jiného světa, říkal si Wilhelm.

Mluvil sice zajíkávě a plaše, ale postupně Clara vyslechla celý příběh: Wilhelmův otec Jakob Schaller už nechtěl dít na

malé zděděné vinici, kterou neměl šanci rozšířit i proto, že obchodníci s vínem neměli zájem o větší objem zboží. A když užuž propadal beznaději z bezvýhodné budoucnosti, naražil na jeden z letáků, jež tou dobou zaplavily Evropu a nabízely šanci na nový život v Americe, která čekala na lidi se silnou vůlí a vizí. Jakob prodal svou malou vinici i vinařství a rovnou odjel do Kalifornie, aby nakoupil pozemky a položil základy novému hospodářství. Jeho syn se nastěhoval k příbuzným na předměstí Clařina městečka a čekal, až ho otec vyveze k příjezdu.

Ach ano, Clara znala Siegfrieda a Dagmar Schmidtovy; mladý manžel se živil jako krejčí a jeho novomanželka byla švadlena. A ne, nedoneslo se jí, že se svými bratřenci Schallerovými se chystají do Ameriky. To je vážně zajímavá a vzrušující novina, přiznala upřímně Clara, když roztržitě počítala drobné. Najednou si uvědomila, že Siegfriedovi a Dagmar ze srdce závidí.

Wilhelm Schaller vzal svůj nákup a chystal se vyjít na ulici, když za ním Clara náhle zavolala: „A kdy vlastně do té Ameriky s příbuznými odjíždíte?“

Mládenec se zastavil na prahu: „Čekáme na pasy a další doklady a taky na lodní lístky. Bratr musí nejdřív dokončit studia na univerzitě, aby se ke mně mohl připojit. Otec nám vzkáže, až budou pozemky odkoupené a připravené, takže přesné datum odjezdu zatím nevíme.“

Mladík odpovídal zajímavě, překotně, takže Clara si domyslela, že na hovor s neznámými lidmi není příliš zvyklý. Připadalo jí to nesmírně milé a v duchu se rozhodla požádat matku, aby Wilhelma pozvala na odpolední kávu s koláčem. Ráda by o Americe slyšela mnohem víc.

Matka s pozváním souhlasila, protože Siegfrieda a Dagmar znala a neměla důvod nepohostit i jejich bratrance, jenž k nim přijel na dlouhodobou návštěvu. A Clara dostala možnost vyřídit pozvání hned druhý den, protože Wilhelm se objevil v obchodě s výmluvou, že jedno balení prášku proti mořské nemoci přece jenom nestačí.

Popravdě, když včera odešel z obchodu, nedokázal vyhnat drogistovu dceru z hlavy. Clara Heinzeová byla křehká a elegantní. Skutečná dáma, jakou Wilhelm zatím viděl jen projíždět městem v kočáře. Nepatřila do jeho vrstvy. Dělily je hranice. Přesto na ni musel stále myslet, na tu rozesmátou dívku v oblaku něžné levandulové vůně. Vzpomínal na krajkové lemy u manžet a límečku, ty ženské drobnůstky, jež na venkově neznali.

Nakonec to nevydržel, našel si záminku a vrátil se do Heinzeovy lékárny s nadějí, že za pultem opět bude Clara, a ne její otec. Přálo mu štěstí. Och, jak se při pohledu na něj celá rozzářila! Nebyl to jen nacvičený strnulý úsměv, jakým zákazník vítá obsluhující personál, ale výraz upřímného potěšení. Wilhelma to povzbudilo. Clařin srdečný výraz nelíčené radosti mu zvedl sebevědomí, jako by rázem povyroستl o metr. Považte, tak nádherná dívka věnuje pozornost jemu, obyčejnému mládenci z venkova! Pukal pýchou, protože se odjakživa považoval za nezajímavého, všedního chlápka. No, a teď v něm takhle mladá žena vidí něco výjimečného, takže Wilhelm se rázem cítil jako hrdina. Byl to nezvyklý pocit a vyváděl ho trochu z míry.

„Včera večer jsem si sedla k atlasu,“ svěřila se Clara, když na pult položila další balení léku na mořskou nemoc. „Vyhledala jsem si Kalifornii. Propána, odtud je to hrozná dálka! A ta země je navíc obrovská! Kde přesně tam máte pozemky?“

Wilhelm nevěděl, co na to říct. Tváří v tvář takovému nadšení se mu všechny myšlenky vykourily z hlavy. Honem, jak se jmenuje to údolí s úrodnými lány? Ztratil řeč, jako by byl přitroublý prostáček, co neumí odpovědět na obyčejnou otázku.

Snažil se ten okamžik protáhnout co nejdéle. Nenapadalo ho nic rozumného, ale jenom stát a beze slova civět taky donekonečna nemohl. Co kdyby se prošel mezi regály a prohlédl si zboží? Ale to přece udělal už včera! Naštěstí ho zachránila Clara, která přerušila trapné mlčení poznámkou: „Moje matka se s vašimi příbuznými zná a ráda by je spolu s vámi pozvala na odpolední kávu a moučník. Hodilo by se to zítra?“

Wilhelm neměl ponětí, zda se zítřek hodí nebo ne, ale chvatně vykoktal: „Pozvání s vděčností přijímáme, rádi přijdeme, a v kolik, prosím?“ Poté zaplatil, bleskově vyšel na ulici a lék si zapomněl odnést.

Ukázalo se, že příbuzným se pozvání zrovna nehodilo, protože museli došít oděvy netrpělivým zákazníkům, takže se Wilhelm ukázal sám, očividně ve svém nejlepší obleku, s kloboukem v ruce a celý vonící mýdlem. Planoucí plnovous měl pročesaný tak pečlivě, jako by se jeho úpravě věnoval nejméně hodinu.

Clara si oblékla odpolední šaty z bílé bavlny a matka vyzdobila salon čerstvě rozkvetlým jarním kvítím. Hospodyně Gerda donesla kávu a čokoládový dort s višněmi známý pod názvem Černý les. Wilhelm seděl rozpačitě na úzké židli a s ubrouskem rozloženým na kolenou se skláněl nad talířkem a šálkem. Paní Heinzeová vypadala jako nepatrně starší vydání své dcery, jen byla trochu silnější v pase a vlasy jí prokvétaly stříbrem; dosud však neztratila svůj mladistvý dívčí půvab.

Navíc byla nesmírně milá hostitelka, a rychle se zbavil počátečního ostychu. „Vyprávějte nám o Americe, pane Schallere. Sestřenice mé matky se už před lety odstěhovala do státu Nebraska, a co vím, vede se jim tam opravdu dobře.“

Wilhelm k vlastnímu překvapení zvládal při řeči pít kávu a jíst dort, aniž by upustil třeba jenom drobeček. Celou tu dobu se snažil nezírat výhradně na Claru. Když se svěřil, že je luterán, dozvěděl se, že Heinzeovi jsou také luteráni. Paní Heinzeová vzápětí pozvala Wilhelma, ať je v neděli doprovodí do kostela.

Ochotně pozvání přijal a další tři dny myslel víc na Claru než na boha či vinnou révu.

Po kostele se vrátili do bytu nad lékárnou, kde jim paní Heinzeová k obědu naservírovala štedrou porci grilovaných klobás s bramborovou kaší a kysaným zelím, po níž následovaly horké dalaťanky s máslem a jablečný koláč. Clařin otec, boubelatý bodrý muž, se zaujatě vyptával na Kalifornii a plány Wilhelmova otce se založením nových vinic. Helmut

Heinze znal osobně hned několik mužů, kteří se i s rodinami odstěhovali do Ameriky a usadili se v prostředí německých komunit v Pensylvánii a New Yorku. S pánem domu se Wilhelm dokázal bavit otevřeněji, bez zábran, a Clara užasle sledovala jeho proměnu v hovorného, zábavného společníka. Takhle Wilhelma neznala.

„Pozemky, které otec v Kalifornii koupil,“ vysvětloval mladík svým fascinovaným posluchačům, „jsou vlastně bývalý vinohrad, jenž původně vlastnil Španěl, který půdu – *rancho* – dostal darem od španělského krále jako odměnu za oddanou vojenskou ochranu františkánské farnosti. Víte, františkáni působí v Kalifornii už od konce osmnáctého století.“ Jindy plachého Wilhelma těšilo, že mu posluchači věnují tolik pozornosti. „Zakládali katolické misie a obraceli indiány na křesťanskou víru. Když se Kalifornie v roce 1833 stala součástí Mexika a došlo v ní k sekularizaci, král rozdělil církevní pozemky mezi své vojáky, kteří věrně sloužili Španělsku. Patřil k nim i don Francisco Diego, jenž na pozemku založil vinice a osadil je révou dovezenou v roce 1769 ze Španělska. Říká se jí misijní réva a jde o stolní odrůdu s modrými hrozny.“

Wilhelm si rozpačitě odkašlal, usrkl kávy a zjistil, že hostitelé ho dychtivě vybízejí k dalšímu vyprávění. „Ovšem po řadě neúspěchů a problémů byl Diego nucen odprodat pozemky Američanovi, který se pokusil přivést farmu i vinici k rozkvětu. Dlouhé sucho a hniloba kořenů však nakonec zničily i jeho. Stát Kalifornie nabízel to hospodářství k prodeji už rovných dvacet let, a díky nízké ceně si ho otec mohl dovolit. Odjel tam už před rokem, a jak mně a bratrovi napsal, při pohledu na zaplevelenou, zanedbanou a neudržovanou půdu – považte, celých dvě stě hektarů – neviděl neúspěch, ale prosperující hospodářství.“

„Obdivuhodné!“ přikývl Helmut Heinze uznale. Neuměl si představit, že by se sám od sebe pustil do tak riskantního podnikání.

Clara hltala každé Wilhelmovo slovo o nádherné Kalifornii plné příslibů a v duchu si vykreslovala malé ostrůvky ráje.

V jejich představách Kalifornie s místy zvanými Dos Lagos („Dvě jezera“), Los Angeles („Andělé“) a Palos Verdes („Zelené mlází“) byla jako Španělsko s Mexikem dohromady. Tři neznámé země v jedné! Zalykala se obdivem k muži, jenž o vši té exotice mluvil s takovou věcnou samozřejmostí. Okouzloval ji hlavně z toho důvodu, že dokonale popisoval její vy-
sněný svět.

Claru napadlo, že takhle možná vypadá zamilovanost. Bohužel neměla nikoho, s kým by si o tom mohla popovídat. Tohle téma nemohla jen tak nadnést při kávovém dýchánku nebo se na rovinu zeptat matky. Její dvě starší sestry se zamilovaly, vdaly a odstěhovaly se do vlastní domácnosti. Clara se jim zatoužila svěřit, porovnat si svoje pocity s jejich, vyměnit si zkušenosti. Otec sice měl dole v lékárně telefon a sestry ho měly také, ale i kdyby Clara jedné z nich zavolala, hystericky by nařikaly nad drahým telefonátem jen kvůli takové prkotině, jako je Clařina první láska! Ne, tohle si Clara musí vyřešit sama.

V každém případě potřebovala s Wilhelmem Schallerem strávit víc času.

Clara požádala matku o svolení provést hosta po městě. Paní Heinzeová si to nejdřív nechala projít hlavou. Koneckonců, Heinzeovi patřili k místní elitě. Bylo by nevhodné, kdyby se jejich dcera chovala na veřejnosti nepatříčně, například že by se na ulici objevila s mladíkem, o němž nikdo nic neví. Na druhou stranu bylo žádoucí projevit k hostu laskavost, zvláště když mladík s nimi zašel i na mši a vlastní rodinu má v cizině. Nakonec tedy šalamounsky rozhodla, že mladou dvojici doprovodí jejich hospodyně Gerda.

A tak pod Gerdiným nenápadným, ale přísným dohledem Clara zavedla mladíka na radniční věž se skvostnou vyhlídkou. Chvilí pak na náměstí sledovali loutkové představení a poslechli si dechovou kapelu, načež Clara dovedla Wilhelma k ruinám z dob starověkého Říma a převyprávěla mu historii hradu, jenž nad městem čněl už od čtrnáctého století. Samozřejmě že Wilhelmovo rodné městečko se od toho zdejšího při-

liš nelišilo, mělo vlastní ruiny římského opevnění, středověký hrad, radniční věž s vyhlídkou a kavárny v úzkých uličkách. To však nehrálo roli. Zatímco Clara seznamovala Wilhelma se svým domovem, představovala mu sebe samu. Trojice se nakonec usadila u stolku před restaurací a objednala si klobásy s chlebem. Mladí lidé si povídali tak dlouho, dokud Gerda nezavelela k návratu. Wilhelm Claře poděkoval za nádherný den a zamířil k domu svých příbuzných, krejčího a švadleny.

Clara litovala, že den je u konce. Dívala se za mladíkem vzdalujícím se po dláždění z kočících hlav a snažila se vykourat záminku k další schůzce.

„Projížďka na kolech?“ zopakovala matka, když toho večera spolu seděly u krbu a zašívaly punčochy a košile.

„Napadlo mě, že Wilhelmovi by se líbilo projet se lesem!“ přikývla Clara dychtivě. „Ta jeho práce je pořádná dřina, víš? Wilhelm obchází všechny vinice v okolí a hledá ty nejlepší odnože révy, aby je převezl do Ameriky. Máti, vždyť i tatínek jednou týdně zavře lékárnu a udělá si volný den!“

Dívce neušlo, že matčina počáteční nedůvěra se rozplývá. Teď ovšem následoval ten nejtěžší krok. „Ale bez Gerdy.“

Eva Heinzeová prudce vzhledla. „Bez doprovodu?“

„Maminko, prosím. Zůstaneme na veřejné cestě, kde je pořád spousta lidí. A... a... Wilhelm co nevidět odjede.“

Eva Heinzeová odložila látačí hříbek. Své dcery vždy držela pod přísným dohledem a Clara byla její nejmladší. Její maličká. Eva si kvůli ní dělala těžkou hlavu. Dobře poznala, že Clara je z Wilhelma poblázněná. Je moudré ten líhnoucí se cit podporovat, když se ten mladík tady zdržuje pouze dočasně? Až odjede, Claře to zlomí srdce.

Možná to mezi mladými neměla nechat dojít tak daleko. Měla ten vztah utnout hned v počátku a nepodporovat ho pozváním na kávu a koláč. Ovšem paní Heinzeová z vlastní zkušenosti moc dobře věděla, že lidskému srdci nelze poručit. Copak ona sama celou věčnost neprosila rodiče, aby jí povolili sňatek s Helmutem Heinzem, studentem farmacie, jenž sice plánoval časem otevřít vlastní lékárnou, ale v té době byl

chudý jak kostelní myš? Její otec neústupně trval na tom, že dcera se provdá za někoho zajištěného. Eva z žalu odmítala jídlo, celé dny proplakala a přísahala, že než by se vzdala Helmuta, radši uteče z domova. A vida, teď, po třiceti letech, prožívá navlas stejné drama. Pokud odmítne, uchýlí se Clara ke stejnému stresujícímu vydírání jako kdysi ona sama?

Ostatně, Wilhelm Schaller vypadal jako slušný a poctivý mladý muž a v hlavě neměl žádné pošetilosti, jen budoucnost v Americe a zakládání vinic. Nakonec tedy Claře dala svolení, ovšem s tou výhradou, že se dvojice ani na krok nehne z veřejné cyklostezky a nezatoulá se do lesa.

Otec dal Claře celodenní volno. Naštěstí se ve vrtošivém jarním počasí zrovna vydařil slunný den. Clara s Wilhelmem pozvali na společnou projížďku i Siegfrieda a Dagmar, ale Wilhelmovi příbuzní se snažili ještě před odjezdem do Ameriky vydělat co nejvíc peněz, proto dali přednost práci. Clara s Wilhelmem si tedy pronajali dvě kola a vyjeli si do kopců sami.

Našli si slunné místo nedaleko městečka, odkud se nabízel výhled na řeku, a vychutnávali si vzácné chvílky svobody. Wilhelm sice musel čekat na otcův vzkaz a na okamžik, kdy bratr získá diplom na univerzitě v Kolíně nad Rýnem, ale rozhodně nezahálel. Objížděl místní vinařství proslulá vynikajícím ryzlinkem, hovořil s vinaři, ochutnával víno a dojednával odkup sazenic révy na dobu svého odjezdu. Bylo důležité pečlivě vybrat jednoroční sazenice, protože u nich byla větší šance po přesazení zakořenit než u těch dvou- až tříletých. S majiteli vinohradů se podrobně a dlouze radil ohledně zajištění jejich převozu – zásadní podmínkou bylo nedopustit vyschnutí kořenového balu.

Když však Wilhelmovi Clara oznámila, že rodiče jí dovolili strávit celý den jenom v jeho společnosti, vůbec neváhal a udělal si volno. Nebyl zvyklý zaobírat se svými city, ale teď jinou možnost neměl. Dívka ho přitahovala, ale nebyl si jistý, co k němu cítí ona. Spolu si povídali výhradně o Kalifornii a plánech, jež Wilhelm chce společně s otcem a bratrem uskutečnit. Wilhelm byl přesvědčen, že kdyby znal Clařiny skutečné city, měl by i on jasno ve vztahu k ní.

„Hrozně moc vám tu cestu do Kalifornie závidím,“ povzdechla si Clara, sundala klobouk a nastavila tvář slunci. Zem byl vlhká od jarních dešťů a větřík zvěstoval příchod dalších mokrých dní. Zrovna teď však svítilo slunce. „Ráda čtu romány o silných statečných hrdinkách, které se nebojí opustit pohodlný život a vydat se vstříc dobrodružství a výzvám. Moc ráda bych svému okolí dokázala, že mám stejnou odvalu jako ty hrdinky.“ Mžikla po Wilhelmovi. „Připadá vám to pošetilé?“

Wilhelm obdivně sledoval, jak se jí lesknou vlasy ve sluneční záři. „Ale vůbec ne.“

„A navíc bych to chtěla dokázat i sama sobě. Víte, na sezení za pokladnou v lékárně není odvahy zapotřebí. Kdy ale dostanu příležitost se prosadit? Nejdál jsem se zatím dostala sotva třicet kilometrů od našeho městečka. Utěšuju se představou, že si s manželem třeba jednou vyjedeme na dovolenou do některé exotické země, třeba do Řecka. Jenže to se nejdřív musím vdát...“

Ráda by se Wilhelmovi vypovídala, pověděla mu něco o sobě, ale nevěděla jak a co přesně. Že si připadá jiná než ostatní děvčata? Že touží poznat vzdálené země? Zažít dobrodružství? Že už jen její příslušnost k luteránské církvi v převážně katolickém městečku z ní dělá „odlišnou“? A teď se jí v životě objeví tento mladý muž, jehož čeká nový život v neznámé vzdálené Kalifornii, a je luterán stejně jako ona! Clara měla neodbytný dojem, že Wilhelma sem zavedl osud.

„Vlastně bych si neměla stěžovat,“ povzdechla si ostýchavě; nechtěla se trapně vnucovat. Muži neměli v oblíbené ženské kňourání. „Při práci v lékárně se toho člověk spoustu naučí; vlastně to je svým způsobem také dobrodružství.“ Společně pozorovali hladinu Rýna rozčeřenou nákladními plavidly. „Určitě je to zajímavější než obsluhování, no, v obchodě s přízí nebo v knihkupectví. Když si lidé přijdou pro léky, jsou upřímní a nesnaží se své problémy a bolesti lakovat narůžovo. Žádají o tabletky a mazání a pudry a tinktury, a když už se otcí svěřují s tělesnými bolestmi, uklouzne jim zmínka o lí-

ném švagrovi, nevděčném synovi, tvrdohlavé dceři, nevěrném manželovi. Víte, jako by přiznání ke slabosti těla znamenalo, že je zbytečné tajit i to ostatní.“

Clara se náhle zarazila z obavy, že vystupuje příliš světanale a že pro dívku v jejím věku se to vlastně nehodí. Och bože, proč se s některými chlapci dokáže bavit s naprostou lehkostí, a u jiných se zadržává? Moc ráda by věděla, co se Wilhelmovi teď honí hlavou.

„Och! Jistě!“ vydechl Wilhelm rozpačitě, protože s odpovídi si nevěděl příliš rady. Na hovor s dívkami jako Clara nebyl zvyklý. Dosud poznal jen venkovská děvčata, třeba ty souse-dovic čtyři sestry: vyčouhlé hranaté holky, které celý den jen dojily krávy a stloukaly máslo. Původně si představoval, že se časem ožení s jednou z nich, případně s nějakou podobnou rolnickou dcerkou. Ovšem Clara Heinzeová byla městská dívka, jemná, vzdělaná, s chováním pravé dámy. Doma na vesnici se s ženskou obsluhou nikdy neseťkal. Při všech nákupech dosud jednal výhradně s muži.

Popravdě, Wilhelm se v přítomnosti dívek odjakživa cítil nespůj. Považoval je za záhadu. Trpěl obavou, že vypleskne něco nevhodného nebo je urazí, případně že si jeho slova vyloží jako dvoření, i když je tak nezamýšlel. S ženami, zjistil Wilhelm časem, je třeba jednat buď na rovinu, nebo naopak sladce, romanticky. A protože neuměl odlišit situace, kdy se hodí která metoda, nakonec radši mlčel.

Ale teď chtěl něco říct, něco zásadního, důležitého. Zčistajasna zatoužil Claře něco darovat – nabídnout jí dobrodružství, po němž toužila, šanci projevit svou vnitřní odvahu. Chtěl jí darovat Kalifornii.

Clara po Wilhelmově boku vycítila, že mladík jí touží odpovédět, ale neví jak do toho. Hned od prvního setkání jí bylo jasné, že se před mladými ženami ostýchá a že v takových situacích není příliš dobrý řečník. Zjistila, že obzvlášť vyjádření emocí je pro něho nepřekonatelná překážka. Honem se usmála: „Jsem hrozně upovídaná, vidíte? Skoro vás ani nepustím ke slovu. Ale teď už budu hodná a budu vás hezky tiše

poslouchat. A pokud vás nic nenapadá, pamatujte si, že stačí mluvit o čemkoliv. Člověk přece nemusí pořád říkat samé moudrosti. Protože,“ nadhodila škádlivě, „lidé by si mohli vaše mlčení nesprávně vyložit.“

Věnovala Wilhelmovi povzbudivý úsměv a čekala. Kolem nich zvesela projížděli lidé na bicyklech či venčili pejsánky i velké hafany a všichni si užívali sluníčka. Konečně Wilhelm sebral odvahu, pohlédl Claře přímo do tváře a prohlásil: „Jste to nejkrásnější děvče, co jsem kdy potkal.“

Clara na něho vykulila oči a pootevřela rty.

Dlouho na sebe s ohromením hleděli, zaskočení jeho nečekaným přiznáním. Tentokrát řeč ztratila Clara.

Rozpačitý, krvavě zrudlý Wilhelm zatěkal pohledem k podvečernímu slunci a dodal: „Asi bych vás teď měl doprovodit domů, aby si vaše matka nezačala dělat starosti.“

Beze slova dojeli do města a Wilhelm Claru bezpečně doprovodil až ke dveřím lékárníkovy domu. Tam se s ním zdvořile rozloučila: „Děkuji za hezký den,“ a mladík se zlehka dotkl štítku čepice.

Oba věděli, že odtě už bude všechno jinak.

V průběhu dalších dní se Clara s Wilhelmem vídali častěji než dřív. Využívali k tomu každou volnou chvíli: chodili společně do kostela, Eva Heinzeová pozvala mladíka na nedělní oběd, Wilhelm se denně objevoval v lékárně, aby nakoupil věci pro Siegrieda a Dagmar oplátkou za jejich pohostinnost – holicí krémy, vonné toaletní vody, tabletky aspirinu, léčivé sirupy a mazání – prostě všemožné užitečné potřeby, jež se v Kalifornii budou dozajista hodit. Postupně se naučil Claře otevřít, líčil jí svoje dětství, stesk po zemřelé mamince, svěřil se, že raději sedává u stolu pod širým nebem než v místnosti, seznámil ji se svými oblíbenými příběhy a písněmi i s tím, které práce v hospodářství dělává s největší chutí. Clara střípek po střípku poznávala podrobný portrét mladého muže, jenž se tak nečekaně objevil v městečku.

A Wilhelm zatím sledoval, jak Clara jedná se zákazníky v obchodě, radí jim, vydává zboží, bere si peníze a vrací drobné. Usoudil, že je to velmi šikovné děvče. A když se v obchodě objevil její otec a vydal nějaký příkaz, Clara jen přikývla: „Ano, papa,“ takže Wilhelm si domyslel, že umí být i poslušná. Byla hezoučká a jemná a milá. Z jejích zručných prstíků vycházely půvabné výšivky a háčkované krajky. Líbezně hrála na piano, zvládala domácí účetnictví a znala cenu peněz. Uměla odlišit dobrou služebnou od té mizerné.

Ale to nebylo všechno: Naučila Wilhelma mluvit o sobě a svých pocitech. Otevřela před ním zcela nový svět, a co víc, probudila v něm emoce, které by v sobě nikdy nehledal: pocit hrdinství a vášnivě touhy ji ochránit. Díky Claře dozrál, našel sám sebe a přál si, aby se stala jeho ženou.

Wilhelm vpadl do obchodu zrovna ve chvíli, kdy se Clara věnovala zákazníkovi. Tváře měl zardělé, blankytné oči jiskřily. Clara z jeho vzrušení vyčetla, že dnes se stane něco velkého. Když zákazník zaplatil a nechal je o samotě, Clara obešla pult a stoupla si vedle Wilhelma k oknu zaplavenému dubnovým sluncem.

„Dostal jsem dopis od otce,“ vyhrkl s netypickým rozrušením. „Vzkazuje, že všechno už připravil a že se za ním máme do Kalifornie rozjet hned toho dne, kdy Johann dokončí univerzitu v Kolíně.“ Wilhelm o Johannovi, jenž studoval agronomii, mluvil často, a z jeho láskyplných slov vždycky čísel obdiv k mladšímu bratrovi. Clara měla dojem, že Wilhelm se teď už ani nemůže dočkat, až se k němu bratr konečně připojí.

A dodal: „Hned potom vyrazíme na sever a připojíme se k lidem, kteří otce pověřili koupí pozemků. Budeme cestovat jako skupina, protože tak je to bezpečnější.“

Clara zatajila dech. Vyčkávala, zda bude něco následovat.

Wilhelm očividně vyčkával stejně jako ona.

Když Clara mlčela, Wilhelm ustaraně připomněl: „Slyšíte přece, Claro! Odjedeme už za měsíc!“

Dívka zpanikařila. Patří k tomu „my“ i ona, nebo mladík mluví pouze o sobě a svém bratrovi? Těžko se ho mohla zeptat přímo. Co kdyby se ztrapnila? Nakonec na to zkusila jít oklikou, protože se nutně potřebovala dozvědět víc. Nadhodila tedy: „A co řeknu našim?“

Wilhelm zkrabatil čelo. Co z jeho novinky nepochopila? Vždyť je to prosté! „Povězte jim, že se do měsíce vydáme na cestu.“

A poté Clara jen špitla: „Budete mi chybět.“ Na víc se nezmohla.

Wilhelm se nepřestával tvářit zachmuřeně. „Ale, Claro, vy přece odjedete s námi!“

„Cože?“

„Neříkala jste snad, že Kalifornie je nejspíš ráj na zemi? Vždyť jste se přiznala, jak ráda byste založila zbrusu nový statek, vybudovala nový domov v nové zemi! Nemyslela jste to snad vážně?“

„To myslela, ale –“

Mladý muž vzal dívčiny hebké dlaně do svých mozolnatých rukou a pevně je stiskl. „Odpusťte, drahá Claro, neznám ty správné uhlazené způsoby. V takových situacích si připadám naprosto bezradný. Prosím vás, staňte se mou ženou! Asi jsem vás o to měl požádat už dávno, ale bral jsem to prostě jako samozřejmost. Povězte, že jsem se ve vás nezmýlil? Nechtěl bych udělat hloupou chybu a všechno pokazit jenom proto, že si nevím rady se správnými slovíčky!“

Z hlasu mu čišela dychtivost hraničící se zoufalstvím a ruce jí svíral tak silně, až Clara bolestí téměř omdlávala. Stáli v proudu sluneční záře u okna otcovy lékárny, za kterým po ulici chodili lidé a o dlažbu cinkaly koňské podkovy – a Clare to připadalo jako ta nejromantičtější chvílka jejího života. Žádná dívka na světě nedostala tak nádhernou a vášnivou žádost o ruku! „Och,“ zajíkla se. „Ano, Wilhelme, vezmu si vás.“

Obličej se mu rozzářil úžasem. „Děkuji, má líbezná Claro! Teď jsem nejšťastnější muž pod sluncem! A uvidíte! V Kalifornii vás čeká báječný život. Dobře vím, že uvažujete prak-

ticky a pochopíte, že peníze je lépe ušetřit do Ameriky, takže se obejdete bez prstýnku?“

„To dá rozum!“ rozesmála se Clara. K čemu by jí byl zásnubní prsten, když právě dostala Wilhelma a Kalifornii?

Problém se vynořil až večer toho dne, když se s novinkou svěřila rodičům. Oba se zachmuřili a Claře rázem pokleslo srdce.

„Musím říct, že ta známost trvala příliš krátce a na tak důležité rozhodnutí jsi moc mladá,“ pronesla Eva Heinzeová rozdechvým hlasem. Právě tohoto okamžiku se děsila předem. Dovolila, aby se vztah obou mladých lidí vymkl kontrole, a teď netušila, jak to zarazit.

„Ale tobě bylo jenom devatenáct, když ses vdala za tátnka!“ připomněla jí Clara. Přemáhala se ke klidu. U Heinzeových se hádali jenom výjimečně, vůbec ne jako v rodině její kamarádky Anny, kde křik a spory patřily ke každodenním jevům. Clařiní rodiče se téměř bez výjimky chovali rozumně a zdvořile. Teď ovšem zavládlo napětí a otec se mračil stále zlověstněji. „Jistě, tvá matka se vdávala už v devatenácti, ale svatbě předcházela roční známost pod dozorem starších příbuzných.“

„Jenže my s Wilhelmem si ten luxus nemůžeme dovolit!“ namítla Clara. Ze všech sil se snažila, aby to nevyznělo ukňouraně. Copak rodiče nevidí, že její vztah i chystané manželství nemají s tradicemi nic společného? Kdepak, tohle nebude žádný tradiční svazek: Clara nezíská pouze manžela, ale i dvousethektarový pozemek, kde se původně rozkládal španělský ranč! Stane se manželkou prosperujícího vinaře. Rodiče by ze štěstí své dcery měli mít taky radost, ne?

„Přesto mi ta krátká známost dělá starosti,“ povzdechla si matka. No ano, co jen si o tom kvapném sňatku pomyslí lidé z městečka? Že mladička Clara Heinzeová potkala ve městě neznámého muže a vzala to hopem, známost i svatbu? Že by se vdát musela? Božítku! Nesnaží se tak rodina zakrýt ostudu? Šlo by to tím snáz, že páreček odjede z Německa dřív, než se případné důsledky předmanželského hříchu stačí projevit.

Clara se snažila vše rozumně vysvětlovat. „Přece už nežijeme v devatenáctém století! Tohle je moderní doba, všechno je rychlejší, vlaky i auta a telefonní spojení na celé stovky kilometrů. Dlouhé dvoření už vychází z módy; jen se kolem rozhlédněte!“

„Ale Claro!“ zanaříkala Eva Heinzeová, jež cítila, že dceru neodvratně ztrácí, „čeká tě začátek nového života, budeš si zakládat domov, vlastní domácnost, a já ti nebudu moct pomáhat!“

„Julia a Brigitte se taky vdaly a odstěhovaly se a založily si vlastní domácnost i bez tvé pomoci, maminko!“

Eva nesouhlasně vystrčila bradu. „Měly po ruce matky svých mužů. A koho budeš mít ty?“

„Budeme mít jeden druhého. Cestovat budeme s Dagmar a Siegfriedem a dalšími rodinami, které se vydají do Ameriky stejně jako my. Dokážeme to. Postupně se všechno naučím, maminko.“ *A nakonec budete všichni žasnout, kolik mám v sobě odvahy!*

Eva Heinzeová zavřela oči. Před třiceti lety svým rodičům předložila navlas stejný argument. A ano, byla odhodlaná vdát se za Helmuta i bez jejich svolení, a možná se s nimi i nadobro rozkmotřit. Pokud tohle překvapivé manželství zakážu, pak se vztah s naší milovanou holčičkou může navždy rozbít.

Clara se mezitím rozhodla pro jinou taktiku. Neměla chuť plakat a dělat scény a vyhrožovat útekem. Toužila se za Wilhelma provdat, to jistě, ale navíc s rodičovským požehnáním. Otec byl racionální a vzdělaný muž, který trávil celé dny ponořený do chemických vzorečků. A maminka, ta si zase zakládala na své praktičnosti a schopnosti dohodnout se snad s každým. Clara usoudila, že tyhle povahové stránky rodičů hrají v její prospěch. „Víte, podle mě to je tak,“ pronesla co nejklidněji, ačkoliv si nervózně mačkala látku sukně v hrsti. „V budoucnosti se mi nabízejí pouze dvě možné cesty. Jedna mě vede k Wilhelmovi a do Kalifornie, po druhé dojdou k úplně jinému manželovi a k naprosto odlišnému osudu. Nu, a já chci svůj osud spojit s Wilhelmovým. Zvolila jsem si Kalifornii.“

Eva Heinzeová, se stále zavřenýma očima, přemáhala bolest v srdci. Uvědomuje si Clara, co vlastně řekla? Vybrala si Kalifornii. Neřekla: „Zvolila jsem si Wilhelma.“ A právě to Evu vylekalo, protože její dcera se zamilovala víc do Wilhelma než do něj samotného. Uvědomí si to v budoucnu, začne svého muže kvůli tomu nenávidět? Nebo snad láska k nu Claru během let naučí lásce i vůči manželovi?

Evě poraženecky poklesla ramena. Konečně otevřela oči, ale přes slzy téměř neviděla. „Vždycky jsem tušila, že tě jednoho dne ztratím, holčičko. Už jako batole jsi byla všetečná, později jsi hltala knihy a vyzvíдалa, co leží za nejbližším kopcem a co daleko za ním. Ať už se rozhodneš jakkoliv, stejně o tebe přijdu. Ale... Matku ztráta dítěte nebolí o nic míň ani v případě, že ji vytušila předem. Vždycky je těžké sledovat, jak z hnízda vylétá poslední ptáče.“ Eva Heinzeová si otřela oči kapesníčkem. „Všechny matky se děsí dne, kdy se jejich děti postaví na vlastní nohy. Ale víš, Claro, obvykle i s novou rodinou zůstanou v sousedství, nejvýš ve vedlejších městě, a ty mi odjedeš tisíce mil daleko.“ Už nikdy tě neuvidím.

Paní Eva Heinzeová sice dál zastávala názor, že mladí by se měli poznávat delší dobu, ale vzhledem k okolnostem uznala, že tradici není možné vždycky dodržet. Helmut Heinze si aspoň prosadil, že Wilhelm za ním zajde, promluví si s ním jako muž s mužem a oficiálně ho požádá o dceřinu ruku. Wilhelm se s ochotou podřídil, formalitám tak bylo učiněno zadost, oba muži byli spokojeni a svou dohodu završili lahví vynikajícího chardonnay místní produkce.

Clara se rozhodla naučit se anglicky. Pochopila, že jde nejenom o otázku praktičnosti, ale přímo přežití. A Wilhelmův otec se v dopise zmínil o mexické hospodyně a mexických nádenících, kteří pracovali na polích, takže tam bude i mnoho španělsky mluvících lidí; ostatně, spousta sousedních měst a osad měla v názvu slůvka Santa či San. Clara tedy usoudila, že neuškodí aspoň základní znalost španělštiny.

A tak Clara svůj seznam výbavy, kterou si odveze do Ameriky, začala právě u knih. Znalostí jazyků i informací o novém domově si toužila získat Wilhelmův obdiv.

Zatímco ženy ostatních imigrantů se v těchto dnech soustředily hlavně na shánění zásob vlny a příze a jehlic, vybíraly své nejoblíbenější pánve a hrnce, zapisovaly si recepty na chleba, klobásy a různé omáčky, u švadlen sháněly stříhy na šití a jehly a krejčovské metry, balily háčky a vyšívací rámy a co nejšikovněji kuchyňské vařečky a špachtle na odloupení sněhových pusinek z plechu, Clara Heinzeová se zásobila především knihami. Objednala si německo-anglický slovník, cvičebnice a pera i mapu Kalifornie, na níž si inkoustem pečlivě obtáhla hranice všech okresů, aby se v novém světě lépe orientovala; byla odhodlaná naučit se ty zvláštní neznámé názvy nazpaměť – Humboldt, Mendocino, Napa, Yuba. Vyhledala si údolí Largo, místo v majetku Schallerových, a vybarvila ho červeným inkoustem. Pak černě obkroužila městečko Lynnvillem, což byl cíl jejich cesty.

V následujících dnech se s Wilhelmem téměř neviděla, protože byl vytížený obstaráváním révových sazenic, jednáním s ostatními rodinami z jejich skupiny imigrantů a navíc i přípravami na Johannův příjezd. Claru nečekaně přepadl strach a začaly v ní hlodat pochyby.

Navzdory své rozjásané radosti z vědomí, že je nevěsta a ještě k tomu ji čeká dobrodružství v daleké cizině, Clara bojovala s nejistotou. A pak si jednou ráno po probuzení přiznala, že svůj domov i městečko hluboce miluje, stejně jako okolní pole a statky a vinice a širokánskou šedou říční zátočinu. To všechno znala už od narození. Žili tu její rodiče a přátelé a sousedi. Copak by je dokázala opustit a odjet tisíce mil daleko až do země, kde ještě nedávno vládli krvelační divoši, kteří hosty surově skalpovali?

Vyrůstala na břehu Rýna, své milované řeky. Hodiny se dokázala dívat na přívoz a parníčky a nákladní čluny s uhlím. A když zpívala „Lorelei“, při verši „a pokojně plyne Rýn“ všichni posluchači pomžikávali dojetím: Nebezpečné roze-

klané útesy, melancholické mlhy, temná hluboká řeka, kde duchové nešťastných lodníků truchlí nad svým bědným osudem.

Copak to všechno dokáže navždy opustit? Ale na druhou stranu, chce ztratit Wilhelma? „Mám strach, maminko,“ naříkala v slzách na matčině klíně. Za okny byl kalný deštivý den. Slunce neukázalo svou zlatavou tvář už dobré dva dny a ta šerá ponurost se postupně zahnízdila i v Clařině zoufalém mladičském srdci. „Namlouvala jsem si, jakou mám odvalu, ale popravdě jsem zmatená. Nejdřív jsem byla štěstím bez sebe, jenže teď mě užirají pochybnosti! Och, maminko, co si mám počít? Nechci tebe ani tatínka opustit! Nechci ztratit všechny kamarádky! A navíc, maminko, vyrůstala jsem s touhle řekou... copak bez ní zvládnou žít?“

„Dceruško moje, věř, že tě z celého srdce miluju a bude se mi po tobě hrozně moc stýskat, ale měla bys využít šanci, která se nabídne jen málokomu – a jistě se přesvědčíš, že existují jiné řeky a že na světě žije spousta milých lidí, které bys jinak nepoznala.“

Víc už neřekla a uzamkla přiznání v srdci, protože právě kvůli dceři přinesla tu největší mateřskou obět: dávala mláděti svobodu. Paní Heinzeové se v tomto městečku narodila a v životě nenavštívila velkoměsto, dokonce ani větší město než to zdejší. Často jí vrtalo hlavou, jak asi vypadá Berlín nebo Řím či Paříž. A co teprve Amerika! Ten bájný světdíl utopený v takové dálce, že se o něm neodvážila ani snít! A teď se ohlížela nazpátek s pocitem trpké lítosti. Přibývaly jí roky, a všechna ta místa se jí vzdalovala. A právě v tom se skrýval odkaz její nejmladší dceři: svoboda poznávat svět.

O týden později dorazil do městečka i Johann.

Mladí se tu událost rozhodli oslavit piknikem. Clara požádala otce o den volna a do košíku připravila vajíčka uvařená natvrdo, plátky šunky, vyzrálý sýr camembert s plísňovou kůrkou, hutný nasládlý chleba ochucený anýzem a rozkrájený čokoládový dort se šlehačkovou čepicí posypanou hoblinkami čokolády.

Bratři nakoupili lahve vychlazeného ležáku uložené v bedýnce slámy a přijeli pro Claru do lékárny. Johann, jenž byl o dva roky mladší než Wilhelm, byl bratrovi sice hodně podobný, ale v řadě rysů se lišil: neměl plnovous a tak svalnatou postavu, byl menší a útlejší, plavé vlasy nosil zastřížené nakrátko a zpod povislých víček mu hleděly zářivě modré oči. Na sobě měl dokonale vyžehlený oblek, čistý celuloidový límec a na náprsní kapse saka vyšitý znak své univerzity. Na světlých vlasech mu trůnil frajerský tyroláček ze zelené plsti, za jehož ozdobně pletenou šňůrou čněl trs pestrých pírtek.

Pronajali si bicykly a rozjeli se po sluncem zalité cestě vstříc stinnému borovému lesu. Přivítala je vůně jehličí. Johann se náhle zvučně rozezpíval: „Du, Du, liegst mir im Herzen.“ Clara sebou trhla leknutím. Nohy se mu kmitaly, záda držel zpřímá a hlavu vzhůru. Jeho hlas se vznášel k zelenému loubí nad kmeny stromů. „Du, Du, liegst mir im Sinn. Du, Du, machst mir viel Schmerzen, weißt nicht wie gut ich dir bin.“ Wilhelm, který jel za Clarou, se k bratrovu zpěvu připojil a hulákal: „Ja, ja, ja, ja, weißt nicht wie gut ich dir bin.“

Oba mládenci zpívali falešně, ale s takovou vervou, až se Clara rozesmála a nakonec se k vlastnímu úžasu připojila k jejich zpěvu také. Všichni tři zpívali a šlapali do kopce, kde zastavili na vyhlídce vysoko nad řekou Rýnem.

Vybrali si mýtinu plnou květin, kola opřeli o kmeny stromů a na trávě rozprostřeli příkrývku. Skrze stromy dohlédli dolů na hladinu Rýna i na zalesněné horské svahy na protějším břehu. Jarní vzduch stále ještě neztratil zbytky zimního štíplavého chladu, proto si dlouhé kabáty nesvlékli a neustále ostražitě hlídali šedé mraky pádící oblohou. Shodli se, že déšť se nedá vyloučit, a modlili se, aby neměl příliš naspěch.

Zatímco rozkládali příkrývku a občerstvení, Clara si v duchu přiznala, že Johanna si představovala úplně jinak. Věděla, že studuje, takže očekávala velmi vážného mladého muže. Ovšem jeho smích měl k upjatosti a formálnosti daleko, naopak zněl velmi srdečně. Když společně vybalovali obsah ko-

šíku, Johann zavtipkoval: „Po mostě jdou dva muži. Jeden z nich spadne do vody a druhý se jmenuje Fritz.“

Clare zacukaly koutky a nakonec se rozesmála.

Johann na ni zamrkal a posadil se, aby otevřel lahev ležáku. Jak se předklonil, zpod pootevřeného saka mu vykoukl řetízek přichycený k náprsní kapse. Clara o něj zavadila pohledem a pak udiveně povytáhla obočí. „Zaječí pacička pro štěstí?“ vyhrkla pobaveně, protože u studenta přírodních věd by pověřivost rozhodně nečekala.

Johann se smíchem vylovil z kapsy hodinový řetízek se zavěšenou bílou pacičkou. Vlepil na ni letmý polibek a prohlásil: „O nás Němcích se traduje, že jsme racionální, výkonní a puntičkáři. S takovou povahou pověřivost moc neladí, co? Ale je to jinak! Hledáme u pověr pomoc tak často, až byste se divila – zvláště když se jedná o závěrečné zkoušky ve škole.“ Mladík s uličnickým výrazem schoval pacičku zpátky do kapsy a Clara si uvědomila, že bratři se navzájem nemohou lišit víc.

„A jakou šťastnou náhodou se mému šerednému bratříčkovi povedlo ulovit nejhezčí děvče v Porýní?“ vtipkoval Johann a štouchl Wilhelma do lokte. Ke Clařinu překvapení Wilhelm zrudnul a zasmál se pod vousy. Až teprve teď si Clara uvědomila, že Wilhelm se směje jen velice zřídka, zatímco Johann měl neustále dobrou náladu a z jeho očí pod přimhouřenými těžkými víčky stále čišela srdečnost a náznak pobavení. Claru napadlo, že ve škole to asi býval pěkný rošťák, takový třídní klaun. Uměla si představit, jak přídrzle odsekává učitelům a i to nejpřísnější pokárání přijímá s potlačeným úsměvem. Svě učitele nejspíš doháněl k zoufalství, ale byl tak bystrý a chápavý, že nakonec mu všechno zlobení jistě odpustili. Od Wilhelma věděla, že Johann absolvoval univerzitu jako nejlepší ve svém ročníku.

Johann si namazal krajíc tmavého chleba máslem a když navrch pokládal plátky šunky, jen tak mimochodem prohodil: „Všimli jste si, že každý se chce dostat do ráje, ale nikdo nechce umřít?“

Wilhelm potřásl hlavou, zazubil se a začal si loupat natvrdo uvařené vajíčko, které pak namočil do hořčice.

„Wilhelme, už jsem ti říkal, že jsem spadl z desetimetrového žebříku?“

„Proboha, bratře, a zranil ses?“

„Kdepak. Naštěstí jsem stál na spodní příčce.“

Clara brzy poznala, že Johann je prostě rozený smíšek a nezbeda. A měla dojem, že Wilhelm nejspíš zdědil po rodičích všechnu jejich vážnost a zadumanost, zatímco Johann všechnu jejich rozvernost a smysl pro humor. Oba bratři představovali absolutní protiklady. Johann si dokonce utahoval i z Wilhelma vážného výrazu, což bratra kupodivu pobavilo. Skvěle by se doplňovali na jevišti, říkala si Clara, jeden bystrý, druhý natvrdlý, případně jeden smutný, druhý veselý klaun. Lišili se od sebe jako den a noc, a přesto, nebo právě proto, se skvěle doplňovali a obecenstvo by se jistě potrhalo smíchy.

Dívce neušlo, jak se ti dva mají rádi, zvláště když se Johann svěřil, že v dětství Wilhelm býval jeho věrným ochráncem. Bylo zřejmé, že Johann svého staršího bratra – jenž mu teď láskyplně pocuchal vlasy – obdivuje. Bylo milé sledovat, jak mladíci spolu dychtivě plánují vybudování nového domova v daleké Kalifornii. Clara ještě nikdy neviděla Wilhelma tak energického, sršícího nadšením a gejířem nápadů. Johann ho doslova polil živou vodou.

Pak jí ale zaskočila zvláštní myšlenka, že bratři spolu vlastně soupeří. Zalichotilo jí vědomí, že svádějí boj právě o její pozornost.

Po jídle jen seděli a polehávali a lenivě vzhlíželi k bílým mračnům, jež se jim honila nad hlavou a postupně šedla příslibem deště. Wilhelm se zvedl a omluvil se, že si zajde protáhnout nohy. Za okamžik zmizel mezi stromy a Clara nastavila obličej větru, který stále silněji voněl vláhou. Jak asi vypadají deště v Kalifornii? Je to tam jako v tropech? Padá teplý déšť?

Náhle Clara ucítila, že jí na zátylku naskakuje husí kůže, jako by jí zašimral zbloudilý vánek a na okamžik jí připomněl neviditelný dotek přízraku. Někde zaslechla, že v lesích kolem

Rýna straší. Ale duchové vycházejí snad jenom v noci, ne? Copak někdo slyšel o strašidlech, co vylézají ve dne? Přesto ji ten vlezlý, zneklidňující pocit neopouštěl, naopak sílil, i když si stokrát připomínala, že to je nesmysl. Nakonec se ohlédla a s ohromením zjistila, že Johann se do ní doslova propaluje očima. K nevíře – až do téhle chvíle byla přesvědčená, že rčení „cítit na sobě něčí pohled“ je pouhá metafora.

A Johann na ni nepřestal zírat dál, nezčervenal ani neuhnul pohledem, jak se dá čekat u člověka přistiženého u bezostyšného okounění, ačkoliv by to bylo přinejmenším zdvořilé. Johann se však neodvrátil. Nijak se netajil svým zájmem o bratrovu snoubenku a dával to najevo upřímně, otevřeně. Claru tím lehce znepokojil. Domyslela si, že by měla nějak to mlčení přerušit, ale nic ji nenapadlo, protože Johannův obličej nečekaně zvažněl. Popravdě, tak zadumaný výraz ještě neviděla u žádného muže. Srdce jí nervózně klopýtlo. Nezamlouvá se mu? Nepřeje si, aby se do Kalifornie vypravila s nimi? Chce nějak zabránit její svatbě s Wilhelmem?

K jejímu údivu – a úlevě – Johann prohodil: „Můj bratr je nesmírně šťastný muž.“ Pronesl to tak vážně, až se Clara zarazila. Honem se pokusila zlehčit situaci škádlivou poznámkou: „To já jsem ten šťastlivec! Poletím na kouzelném koberci až do ráje jménem Kalifornie! Jak jistě víte,“ vyhrkla chvatně, aby se vážná atmosféra nevrátila, „Kalifornie dostala název po bájném ostrově osídleném krásnými bojovnicemi? Píše se o něm ve známém rytířském románu ze šestnáctého století! Kniha líčí Ostrov Kalifornie, který leží na východě asijského světadílu a vládne mu královna Kalafia. Když Španělé začali prozkoumávat tichomořské pobřeží Ameriky, zapsali tento název do map v jižní části Kalifornského poloostrova. Tehdy ho totiž považovali za ostrov, ale název se ani po letech nezměnil.“ Clara se smíchem mávla ležérně rukou. „Něco jsem si o tom přečetla, ze zvědavosti.“ A Johann si pomyslel, že bratrovi se podařilo získat ruku skutečně okouzující dívky. Byla úplně jiná, než čekal, a v životě by nevěřil, že je Wilhelmův typ.

Během studií Johann zjistil, že život ve městě se od toho venkovského nesmírně liší – a že tam jsou i jiná děvčata: chytrá a vzdělaná, jejichž znalosti se neomezovaly jen na oblast rodinného hospodářství. Clara mu připomínala právě ty bystré a kurážné dívky, jež v sobě našly dost odvahy nastoupit na univerzitu a ve znalostech soupeřit s muži ve svém ročníku, bojovat s předsudky spolužáků i vyučujících, kteří ženy považovaly za intelektuálně méněcenné – a v oboru přírodních věd především! Se zájmem si uvědomil, že Clare sice chybí vyšší formální vzdělání, ale že díky soukromým lekcím svého otce – lékárníka – se poměrně slušně orientuje v exaktních i humanitních vědách. Pravda, neměla žádné hluboké a ucelené znalosti, ale stačilo to, aby dokázala Johanna vyslechnout a chápat, o čem mluví.

„Máte pravdu, že člověk si má nastudovat co nejvíc informací o zemi, kam se stěhuje. Aspoň tak předejde nepříjemnému překvapení. Mám dojem, že k vám brzy budeme vzhlížet jako k největšímu expertovi na Kalifornii,“ zazubil se Johann. „Od Wilhelma jsem se doslechl, že se dokonce učíte anglicky.“ Komicky se ušklíbl. „Příšerný jazyk. Zkusil jsem to taky, ale slovesa tam strkají na úplně nesprávné místo.“

Clara se neubránila smíchu. „Ale v Kalifornii se musíte anglicky domluvit, a dobře.“

„V tom případě počítám s lekcemi od své švagrové,“ pronesl Johann s úsměvem, jenž měl k flirtování daleko. „Jedno vám povím, Claro,“ rozpřáhl paže, jako by se chystal vzlétnout. „Už se nemůžu dočkat, až tam konečně budeme! Měl jsem dojem, že moje studia nikdy neskončí! Samé přednášky a semináře! Profesori mi nařizovali, co dělat a co si myslet. S tím je teď konec. Johann Schaller teď bude dělat jenom to, co se mu líbí!“

Clara sledovala mladíka, jenž s pobaveným úsměvem nastavoval obličej větru. Johann byl skrznaskrz městský člověk. Na rozdíl od svého bratra, typického venkovana, jemuž praktické znalosti a zkušenosti slibovaly kariéru úspěšného vinaře, Johann vystudoval univerzitu ve velkoměstě a získal diplom

v oboru přírodních věd. Copak si asi myslí o ní, maloměstské dívce, jejíž vzdělání nepřesahovalo schopnost číst, psát, počítat a řídit domácnost?

„Víte, Claro,“ pronesl Johann tiše, spíš jako by mluvil k větru a řece Rýnu než k ní, „do Ameriky se nevydávám pouze pěstovat vinnou révu a řídit chod rodinné farmy. Odmalička v sobě nosím palčivou touhu něco dokázat, postavit se na vlastní nohy, aby po mně zbylo něco zásadního, velkého. Vábí mě budoucnost, volá mě Amerika, a já jsem plný plánů, co všechno dokážu udělat pro sebe i svoje syny. Nemyslím teď bohatství, ne za každou cenu, ale chci to někam dotáhnout a v nějakém směru prospět řadě lidí. Právě proto se vydávám do Ameriky, Claro. Doslova se užívám nedočkavostí.“

Po tomto vášnivém projevu se Johann odmlčel a pak, jako by si opožděně všiml Clařiny přítomnosti, se zatvářil rozpačitě. Taková otevřenost vůči téměř neznámé mladé ženě rozhodně nebyla v duchu dobrého vychování, ale s Clarou se mluvilo tak přirozeně, uměla tak skvěle naslouchat, že ji v té chvíli vnímal jen jako spřízněnou duši.

Claru potěšilo, že mladík se jí tak upřímně svěřil s tím, co mu leží na srdci. Rázem se v ní opět probudilo dychtivé nadšení z dobrodružné budoucnosti. Jako by jí do srdce vlil elektrizující touhu poznat a dobýt svět. Teď hořela stejně odhodlaným plamenem jako Johann. Och, v Kalifornii na ně čeká úžasný život! Bratři Schallerovi založí s otcem úspěšné vinařství, později si oba pořídí vlastní rodinu. Johann si najde manželku a všichni budou mít spoustu dětí. Clara si představila dům plný malých bratříčků a sestřiček a v sousedství celou hromadu malých sestřeniček a bratránků! Přímo viděla obrázek početné, milující se a oddané rodiny, která se nerozprchne kdovíkam jako její sourozenci a nenechá rodiče stárnout o samotě. Clara byla odhodlaná založit rodinu a udělat všechno pro to, aby vzkvétala.

Wilhelm mířil zpět a mezi stromy už zdálky viděl, jak si Clara s Johannem tiše povídají. Zmocnil se ho pocit hrdého sebeuspokojení. Dobře věděl, jak se lidé na syny Jakoba

Schallera dívají: Johann je ten chytřejší, který ve škole sklízel nejvyšší ocenění a chválu, k nimž ovšem Wilhelmovi nepomohla ani sebevětší píle. Právě proto si Wilhelm vychutnával bratrův výraz, když poprvé uviděl Claru. Čišela z něj ohromená závist a Wilhelm pronesl slova: „Tohle je moje snoubenka!“ s hrdostí člověka, jenž vyhrál nejcennější trofej na světě a aspoň v tomto případě přetrumfl mladšího bratra.

Konečně dorazil dopis z Kalifornie. V obálce se skrývalo mnoho stránek s detaily ohledně výhonků a sazenic révy a návodů na jejich převoz, varování a rady pro cestu přes oceán a dlouhou jízdu železnicí, nicméně dopis končil jednoslovným, zato zásadním vzkazem: „Přijďte!“

Teď se mohli všichni vydat do do Brém, kde čekal velkolepý zaoceánský parník třídy Kaiser se čtyřmi komíny, aby je odvezl vstříc vysněné budoucnosti. Svatba se konala v luteránském kostelíku, kde se sešli všichni přátelé Heinzeových. Clara měla bílé šaty, v nichž chodívala na zahradní večírky, a Dagmar je jednoduše předělala na svatební přidáním krajek a perličkovou výšivkou. Pyšný Helmut Heinze dovedl dceru k oltáři, zatímco v první řadě lavic se usmívala a slzela nevěstina matka. Wilhelm ve vypůjčených šatech a cylindru zářil štěstím. Po boku mu stál bratr Johann. Po obřadu následoval slavnostní oběd v restauraci, kterou Clařin otec rezervoval na celé odpoledne. Den překypoval emocemi, na jedné straně radostí a dojetím z čerstvých novomanželů, na druhé straně steskem a bolestí z jejich odjezdu. Všichni jim přáli co nejšťastnější život v daleké neznámé zemi. Otec dceři vyplatil věno a matka ji pevně sevřela v náruči a poplákávala: „S tebou odjede i moje srdce, děvenko.“

Clara, nově už paní Schallerová, se v chaosu plném vzrušení, strachu, nedočkavosti a nervozity rozloučila s rodiči, přáteli a svým milovaným Rýnem. Pak společně se svým novomanželem i novým švagrem zamířila vlakem na sever Německa do přístavu Brémy.

Jakob Schaller přecházel po peronu sem a tam a celou tu dobu si nervózně mnul ruce. Prožíval stejné úzkostné napětí jako všichni, kdo tu s ním v Santa Barbaře čekali na vlak z Los Angeles.

Uběhl už rok od chvíle, kdy se vdovec se dvěma mladými syny rozhlédl po svém maličkém vinohradu a rozhodl se: To nestačí! A pak se mu dostal do ruky jeden z mnoha letáků kolujících Evropou, jež vybízely k novému životu v Americe. Letáky informovaly o rozsáhlých levných pozemcích, o úrodné půdě pod prosluněnou oblohou v příznivém klimatu, psaly o dobytčích rančích v Montaně, koňských farmách ve Wyomingu, zlatých kukuřičných láněch v Nebrasce. A pak Jakob náhodou zahlédl reklamu: „Kalifornie – jako stvořená pro pěstování i výrobu vína. Už nyní tam pěstitelé vysadili více než 300 odrůd vinné révy.“ A Jakob Schaller rázem pochopil, že právě tam leží budoucnost jeho rodiny. Následovala korespondence s pozemkovým makléřem v Kalifornii, poté plavba přes oceán a cesta vlakem přes celý kontinent.

Odtud Jakob napsal domů a vybízel přátele a příbuzné, ať také využijí příležitosti. Ujišťoval je, že v údolí už žijí početné rodiny Italů, ale i Francouzů, Švýcarů, Holanďanů, dokonce je tady i vinař z Portugalska. Oblast bude časem připomínat zmenšeninu Evropy. Několik dalších lidí se nechalo přesvědčit, většinou ti, pro něž v rodných vesničkách a městech nezbyvalo místo. Například jedna dáma byla skvělá modistka, ale v jejím městečku u Rýna už stejnou službu nabízela i její matka a dvě sestry. A kovář. Krejčí. Švec. Otcové je vyučili řemeslu, ale synové jim nechtěli ukrást živnost, proto se museli přesídlit jinam. Tak proč si v Americe nepostavit domek, nedat na něj vývěsní tabuli a nenabízet své služby a výrobky Američanům?

Jakob musel všechno zařídit. Dali mu peníze, aby předem uzavřel všechny koupě, smlouvy, podepsal všechny listiny. Důvěřovali mu.

Jakob Schaller byl statný muž. Ramena měl široká jako dvě otepi slámy a chundelatý plavý plnovous, jenž potřeboval

řádně pročesat. Kalhoty na šlích by uvítaly hezkých pár záplat a z ošoupané kazajky lezly nitě. Zevnějšek byl ovšem to poslední, čemu Jakob věnoval pozornost. Byl vinař, rolník, a na ničem jiném mu nezáleželo. V hlavě měl pouze svou novou vinici a plány na společné hospodaření s oběma syny.

Jakob po příjezdu do Kalifornie nezahlédl ani minutu. Zjistil, že koupené vinice jsou zarostlé prastarou révou (na některých místech starou až sto třicet let), jež se během léta sice hustě obsypala listím, ale byla už příliš dřevnatá, zaplevelená, s nepoživatelnými hrozny. Pustil se tedy do čištění pozemků, vytrhával a vyřezával staré kmeny a šlahouny, aby založili zbrusu nové vinice. Uběhl teprve rok, ale nově zasazená réva se už bujně zelenala a začínala šplhat po opěrné konstrukci, takže za rok už mohl Jakob se syny počítat se slušnou úrodou a zahájením vlastní výroby vína.

A teď, jakmile přijedou synové, pustí se do výsadby přivezených řízků vinné révy odrůdy Ryzlink rýnský na vinicích, které Jakob připravoval už celé měsíce s pomocí mexických nádeníků. Ve staré pobožené výrobě vína objevil tři funkční vinařské lisy, a dokonce i destilační přístroj pro výrobu pálenky. S pomocí synů ty zchátralé budovy starého španělského vinařství postupně opraví, zmodernizuje lisy i kádě, a z cihel a klád postaví zbrusu nový vinný sklep pro skladování vyrobeného vína.

Jakob původně doufal, že chlapci se k němu připojí dřív, ale první hrozny bylo možné sklízet až dva roky po jeho příjezdu, a navíc chtěl, aby Johann dokončil svá vytoužená studia. Wilhelm tím získal čas sklídit úrodu na jejich vinici v Porýní a dovézt další peníze, bez kterých se při renovování zdejšího polorozpadlého vinařství neobejdou. Wilhelm nakonec rychle a výhodně zvládl i prodej vinice a Jakob se těšil na peníze, protože jeho hotovost se povážlivě ztenčila. Děkoval Bohu, že pracovní síla je v Kalifornii tak laciná, protože z Mexika přicházeli migranti vděční za jakoukoliv práci i za nepatrnou mzdu.

„To mi nejde do hlavy, co chceš v té dálce pohledávat,“ brblal Jakobův sedmdesátiletý otec.

Ale Jakob mu vysvětlil, že neodjíždí kvůli sobě, ale kvůli synům. Všem na setkání líčil, že v Kalifornii se z Wilhelma a Johanna stanou významní občané, že je tam šance nejen na získání rozlehlých vinic, ale že si tam časem pořídí vinice i jejich děti a vnoučata a pravnoučata. A – podle toho, co se Jakob doslechl – žije tam mnoho Italů, kteří pěstují a lisují italská vína, a Francouzů, kteří tam mají úspěch s francouzskými odrůdami révy, ale Němci tam dosud nejsou žádní. Nikdo zatím Kaliforniany neseznámil s nejlepšími odrůdami révy od řek Rýna a Mosely. Jakob si představoval pohádkovou a nekonečně rozlehlou vinařskou oblast, kde jméno Schaller bude zářit jasněji než slunce.

Tedy, takhle to aspoň tvrdil ostatním, ale tu temnou pravdu, svoje pravé důvody pro cestu sem si Jakob nechával pro sebe.

Ten den, kdy dorazil na svůj nový vinohrad, měl Jakob stále v živé paměti. Na celé území, které mu patřilo, viděl rovnou od domu, stačilo se jen rozhlédnout kolem dokola. Původně sem přicházeli neotesaní muži, vytyčili si pozemky v divočině, kterou přeměnili na zemědělskou půdu, a na nich si slepili hrubá obydlí. Vedli primitivní drsný život neomezovaný nějakými pravidly či zásadami zdvořilého chování. Dokud do hotových příbytků nepřišly ženy s mýdlem, biblí a poněkud civilizovanějšími způsoby. Jakobovi připadalo zvláštní, že se ocitl v zemi, kterou tisíce let nedobývali ani nezabírali noví a noví osadníci či dobyvatelské tlupy a armády jako v Evropě. Pokud tady k nějaké bitvě vůbec došlo, pak jenom k přestřelkám v relativně nedávné době. Předtím tu mohli místní války vést nanejvýš indiáni svými tomahawky a šípy – a možná ani to ne. Jakob se dozvěděl, že původní kalifornští indiáni nebyli žádní válečníci, ale tvořili mírumilovné společenství rolníků, jež postupně a téměř beze stopy splynulo s příchozími Španěly a později s Mexičany.

A teď sem dorazili i Američané a přistěhovalci z Evropy, a s sebou přinesli svoje sny a představy. Těšili se na nový nádherný život. Jakob měl v hlavě jen starost o mnohahektarové úrodné pozemky, na nichž postupně založí nové vinice, a od-

mítal i sebemenší vzpomínku na malý prokletý cípek půdy, který náhodou objevil na západní hranici nově zakoupeného hospodářství.

Těch deset mizerných hektarů bylo nalepených k úpatí pahorku známého jako Colina Sagrada. Realitní makléř tvrdil, že to španělsky znamená Posvátná hora. Jakobovi vrtalo hlavou, jak ten název asi vznikl. Je snad na hřebeni indiánské pohřebiště? Nebo tu snad předchozí majitel pochoval členy své rodiny a čas vymazal všechny stopy po hrobech?

Jakob si přimhouřenýma očima stroze měřil ten prokletý kus země, jako by viděl ztělesněný Boží trest. Byla to kameňatá neúrodná půda a tak vyschlá, že na ní nerostlo ani bodláčí. Nenašli tu podzemní vodu, takže vrtat či kopat studnu by bylo zbytečné; a i kdyby na vodu narazili, ležela by příliš hluboko. Hlína byla chudičká, erodovaná větrem a odpoledním žářem, před nímž ji nechránil stín žádného stromu či horského úbočí. Jakobovi kdosi poradil, ať podél pozemku vysází eukalypty, které rychle vyrostou do výšky a poslouží jako hráz před suchými vichry a nemilosrdným sluncem, ale Jakob k hlíně přičichl, promnul ji mezi prsty a představil si, jaká by byla dřina tahat sem vodu až od vzdálené řeky Largo. Nakonec usoudil, že tenhle pustý kout světa nemá na vzkříšení naději a bude snazší nechat ho ležet ladem.

A právě teď si prokletý úhor Colina Sagrada vybavil i během čekání na vlak. Mimoděk ho napadlo, zda jeho odpor k tomu vyprahlému pozemku nesouvisí s tím, že mu připomíná vlastní duši a hlavně skutečný důvod, který ho vyhnal z Německa – a o němž neměli potuchy ani jeho synové.

Jakob Schaller odjel do Kalifornie kvůli slibu, který kdysi dal jediné ženě, kterou kdy miloval – a milovat bude.

Zatímco netrpělivě čekal na peronu, vylovil z kapsy hodinky a stiskem pérka je s cvaknutím otevřel, ale nezajímal ho přesný čas; chtěl se podívat na fotografii přilepenou k vnitřní straně víčka. Byla na ní ženská tvář, mladá a líbezná, s bohatou hřívou vyčesanou do vysokého drdolu. Fotografie ani po dvaceti letech příliš nevybledla. Jakob se zvlhlýma očima

zašeptal: „Už to brzy bude, Kätzchen, konečně ti splním ten starý slib. Odešla jsi dávno, ale já na něj nezapomněl. Cítím k tobě pořád stejně mocnou lásku jako prvního dne, a na tom se nic nezmění až do mé smrti... a s Boží milostí ani po ní.

Bez tebe bych to nedokázal, Kätzchen. Ta roční samota by mě jistě dohnala k šílenství – a to už nemluvím o kojo-tech, kteří nám kradli slepice, a o vinicích s polovinou kmenů uschlých až do kořenů a o týdnech zoufalého hledání pramene a o stavbě srubu... Ale kdykoliv jsem si hrábl až na samé dno sil a zdravého rozumu, byla jsi tu se mnou ty. I po těch letech mi pořád hrozně scházíš, má nejdražší Kätzchen. Moje láska ani časem nevybledla. Při pohledu na tvou krásnou tvář si jsem jistý, že mě slyšíš. A teď ti s radostí oznamuji, že dlouhý rok osamělosti a strádání je u konce. Přijedou naši synové a já konečně splním svůj slib.“ Jakob se pousmál a schoval hodinky zpět do kapsy. V duchu dodal: *Požehnaný muž, který poznal lásku dobré ženy.*

A to prokletí – temný stín, který ho pronásledoval z Německa až sem a nepřestával ho strašit – konečně jednou provždy vyžene z hlavy.

Náhle se ozval hvizd, objevil se vlak a v oblacích páry a kouře zastavil ve stanici. Jakob pozoroval davy lidí, jež se z vagonů vyhrnuly na peron, viděl, jak si rukou stíní oči a žasnou při pohledu na okolní palmy. Jejich reakce na místní slunce ho pobavila, i když před rokem zažil stejný šok. Zřejmě to souviselo se zeměpisnou šířkou: město Santa Barbara leží jen třicet čtyři stupňů severně od rovníku, zatímco jejich město v Německu až na jednapadesátém stupni – rozdíl činí téměř dva a půl tisíce kilometrů! Navíc se ocitli ve zcela jiném klimatu – slunnějším, teplejším, jako je třeba v Itálii.

Jakob vítal mladé přistěhovalce s nadšením. Bylo příjemné promluvit zase německy. Tady mu nezbylo než zvládnout jednání v angličtině i španělštině. Když se tak rozhlížel po obličích svěžích tvářích těch německých mladých manželek, už při pouhé představě chutného německého jídla se mu v ústech sbíhaly sliny.

Mladí muži měli na sobě tmavé kazajky a kalhoty s bílými košilemi, na hlavě venkovské tvídové čapky, ženy zase bílé halenky zastrčené do dlouhých černých sukní a elegantní kabátky. Na vyčesaných vlasech každé z nich seděl plstěný či slaměný klobouček. Všichni se vybavili praktickými botami, jež se zapínaly až nad kotníky. Měli plné ruce košů a cestovních vaků a deštníků a kufrů. Rozjařený Jakob je přivítal, oslovil každého jménem a ujišťoval je, že v městečku jsou pro ně nachystané domky s obchůdky či dílnami, přesně jak si to zaplatili předem. O všechno se postaral, dodržel slib, který jim dal ještě v Německu. Teď ale s úzkostí vyhlížel svoje syny. Zatím se neobjevili. A pak – s vytrěštěnýma očima sledoval, jak průvodčí s portýrem snesli z vlaku mladou ženu na židli. Pod Johannovým dohledem ji donesli až před Jakoba, jenž v slzách chytil mladšího syna do náruče. Bylo to dlouhé objetí překypující láskou a dojetím. Až teď si Jakob naplno přiznal, jak nesmírně se mu po obou synech stýskalo. „Kde je Wilhelm?“ vyhrkl Jakob, když konečně pustil Johanna z náruče, ale stále ho svíral za loket. Nedokázal ze syna spustit oči. Ten rok byl opravdu k nepřechkání.

„Musí se postarat o řízky révy, otče.“

Jakob se udiveně ohlédl po mladé ženě, která chvatně vyhrkla: „Nelekejte se, prosím, otče Jakobe, chytila jsem chřipku, ale už je to za mnou a za pár dní budu zase plna sil.“ Všimla si, že Jakob má vlasy stejně plavé jako synové, i když mu už prokvétaly šedinami.

„Otče?“ zopakoval udiveně.

„Jsem přece Clara, vaše snacha.“

Jakob zaskočeně povytáhl obočí. „Snacha?“ Prudce se obrátil k Johannovi.

„To je Wilhelmova manželka,“ vysvětlil mladší syn trochu v rozpacích. Copak bratr otci nenapsal, že se chystá oženit?

Jakob nejistě zamumlal: „Vítejte u nás!“ a odběhl k Wilhelmovi, aby mu pomohl s vykládáním drahocenných řízků révy, jež v truhlách vyložených nepropustným voskovaným plátnem urazily tisíce kilometrů. Johann s Clarou ho jen mlčky sledovali pohledem.

Claru mrzelo, že se tchánovi nemohla představit zdravá, na nohou. Možná ho její slabost zaskočila. Když v polovině plavby přes oceán vypukla na lodi epidemie chřipky, Clara byla jediná, kdo byl schopen se o nemocné postarat, a chorooba ji sklátila až poté, co se ostatní zotavili. Cesta v drkotajícím vagonu přes celý světadíl pak pro ni znamenala utrpení, každé přesezení byla muka, takže do cíle v Santa Barbaře dorazila naprosto vyčerpaná.

Ale za Clařino vyčerpání nemohla pouze chřipka. Cesta byla nekonečná a únavná. Začala přesunem do Brém na severu Německa, kde se skupinka sešla s dalšími třemi páry mířícími do Kalifornie. Pak následovala plavba přes rozbourěný Atlantik, kterou Clara se všemi ostatními přetrpěla na palandách v třetí třídě, protože bylo třeba ušetřit peníze. Sténali a zvraceli a nepřestávali litovat, že vůbec odjeli z domova. Ale pak konečně spatřili sochu Svobody.

Vzápětí následovalo úmorné čekání ve frontách na Ellis Island, očkování a pohovory a podepisování formulářů a všudypřítomné obavy, zda jejich drahocenný majetek – šicí stroje, porcelánové nočníky, látačí jehly, příkrývky, formy na bábovky, knihy, domácí potřeby a nářadí, zkrátka všechno, bez čeho se při budování nového života v novém světě neobejdou – dorazil kompletní a nepoškozený. Po probdělé noci v levné noclehárně, kterou Wilhelm po Clařině boku hlasitě prochrápal – málokdo by si takhle představoval líbánky – museli chvatně sbalit a posbírat všechna zavazadla, přepočítat je, dohlédnout na jejich naložení do správného nákladního vagonu, který je měl dovézt do určeného cíle. Pak museli projít další chaotickou a nekonečně dlouhou kontrolou jízdenek a pasů, kdy nejspíše odpovídali lámanou angličtinou, ale konečně se celá výprava německých přistěhovalců usadila ve vlaku. Čekala je jízda na západ až k pobřeží Pacifiku, od něž je dělilo děsivých pět tisíc kilometrů.

Clara byla vděčná, že se nemusejí tlouct v dobytčácích jako ti nejchudší přistěhovalci, ale všichni ve skupině odmítli vydat jen o měďák víc za jízdenku v první či druhé třídě, když vago-

nem třetí třídy se do Kalifornie dostanou navlas stejně rychle. Vagon byl beznadějně přeplněný a Clara s Wilhelmem a Johannem spávali na podlaze nebo na lavicích, a s ostatními se v těch stísněných podmínkách snažili vyhovět si navzájem co nejvíc. Byli však mladí a brali to s humorem jako součást dobrodružství, jen společně litovali, že okénky vozu nezahledli ani jednoho bizona nebo indiána; copak je všechny už před léty nechočili?

Ale teď se po dlouhé době dostali do cíle. Úmorné cestování bylo za nimi a Clara se ocitla v novém domově.

Na peronu vládl chaos a hluk, ale konečně všechny své kufry a vaky a truhly přeložili ze zavazadlového vagonu na obří valník tažený spřežením šestnácti mul, který Jakob najal právě pro tuto příležitost. Claře pomohli nasednout do auta. S narůstajícím vzrušením pozorovala krajinu, když z pobřežního města Santa Barbara pokračovali dál do San Marca a poté začali klikatou cestou stoupat do pahorkatiny. Za každou zatáčkou se jí nabídl další nádherný pohled: kouzelný les, zlatavé pastviny, horská úbočí posetá květy, stáda koní a krav pasoucí se v bujně trávě, sokoli a jestřábi plující vysoko ve vzdušných proudech a velkolepé jezero, jež se před nimi vynořilo naprosto nečekaně. Ta krása doslova vyrážela dech.

Konečně kolona aut s kašláním a skřípotem šhubavě zabrzdila a kočí vzadu na povozu houkl na spřežení, aby zůstalo stát. Clara se dívala, jak její přátelé vystupují z aut, protahují se a s námahou šplhají do prudkého srázu, aby se z hřebene kopce rozhlédli po okolí, kde najdou nový domov. Johann zvedl svou švagrovou do náruče, aby o ten zážitek nepřišla.

A tam, hluboko pod nimi, se rozkládalo jejich údolí – Largo Valley. Clara už věděla, že *largo* znamená španělsky „dlouhý“. Všem se nad tou krásou tajil dech. Tváře jim ovíval čistý svěží vítr. V bujně zeleni tu a tam svítily bílé farmářské domky a obří duby a do daleka se v přesně vyrovnaných nekonečných řadách táhly obdélníky a čtverce polí a pastvin. V dálce se shluk stavení choulil kolem bílé kostelní věže a Clara si domyslela, že jde o městečko Lynnvile.

Clara s Johannem a přáteli ztratili ohromením řeč. S téměř posvátnou úctou si uvědomili, že po měsících plánování, snění, strachu i nedočkavosti, starostí a odrazujících pochyb, nemluvě o vyčerpávající cestě, se konečně ocitli v cíli.

Wilhelm stál v čele skupiny až na samém okraji srázu. Plnovous mu ve sluneční záři jiskřil jako pozlacený. Tolik prostoru! Žádné miniaturní hospodářstvíčko jako doma v Německu, žádná státní omezení a zákazy. Tady se pozemky táhly daleko za obzor, kam už nedosáhl ani v představách. Otec měl pravdu. Tady mohou navázat na tradici, jež v rodu Schallero-vých trvá už řadu generací, mohou přenést Porýní přímo do srdce Kalifornie. Už se nemohl dočkat, až zaboří ruce do hlíny a začne sázet řízky révy, které sem dovezl z domova. Po pár letech nabídne zdejším zákazníkům stejně jemný a kvalitní ryzlink, jaký rodina vyrábí už po celá staletí.

Za ním stál jeho bratr Johann se zesláblou Clarou v náručí a oba se stejně jako Wilhelm rozhlíželi po krajině a v duchu už viděli hrozny, které tu sklídí, a víno, které z nich vylisují. Johannovi se však hlavou honily odlišné myšlenky než bratrovi. Nemyslel na tradici svých předků, ale na experimentování a objevy a vylepšování. Do Ameriky si přivezl nejen univerzitní znalosti o moderním zemědělství, ale i malou laboratoř. Už se nemohl dočkat, jak bude šlechtit odrůdy vinné révy a vyrábět nové druhy chutnějšího a ještě jemnějšího vína. Ano, připomínal si vzrušeně. Jsme v nové zemi, máme obrovské pozemky. Byl by hotový hřích neprodukovat nové a kvalitnější víno.

Otec Jakob ukazoval v dálce hranice a jednotlivá místa a orientační body jejich majetku. „Ta řada stromů lemuje začátek vinice.“ Lidé kolem nich si vzrušeně špitali o krásném městečku, jež připomínalo drahokam zasazený do brčálové zeleně. Clara spočívala v Johannových silných pažích, rozhlížela se po skupinách stromů a farmách a bílých staveních, a všimla si stříbrné stužky řeky Largo. Přitom si vybavila mamčině chlácholivé ujištění: „Však zjistíš, že na světě jsou i jiné řeky.“

„Ano,“ vzhledla Clara k Johannovi, jako by mluvila ke svému manželovi. „Tady určitě budeme šťastní.“

Jakob cítil, jak mu vlahý větřík čechrá plnovous, ale náhle mu po zádech přešel mrazivý závan, protože zelenou krajinu zastínila obrovská temná mračna jako biblický netvor, chystající se ji pozřít. Zachvěl se. Nikdy nevěřil na zlověstná tušení, nebyl pověřivý, ale teď si přiznal, že to náhle zatemnění slunce a ledový vítr jsou neblahými posly.

Pohledem přešel po mírumilovné, vlídné krajině a vzápětí vzhledl k obloze, jež se mezitím stačila opět rozzářit blankytem. Kolem sebe slyšel vzrušený hovor dychtivých mladých přistěhovalců. Kdoví, možná se mu ten zlověstný stín pouze zdál, protože teď zase zářilo slunce a všechno vypadalo úplně v pořádku. Možná za to mohlo Jakobovo vlastní tajemství, jež ho dohnalo až sem. Jakob Schaller nepřišel do kalifornského údolí pouze pěstovat révu a lisovat víno, hledal tu rozřešení.

Nastal čas, aby se skupinka přistěhovalců po dlouhé společné cestě opět rozdělila. Lidé se nemohli dočkat, kdy konečně otevřou dveře svých obchůdků a domků a nastěhují se do nich. Objetí, potoky slz, sliby věčného přátelství a vzájemných návštěv. „Uvidíme se ve městě.“ „Zajedeme na farmu vás navštívit.“ A pak už se všichni rozešli do různých stran.

Schallerovi pokračovali prašnou silničkou kolem farem a pastvin, kde se pásli koně a krávy, kolem sadů a zeleného jarního obilí na láněch sahajících tak daleko, kam oko ani nedohlédlo. Údolí působilo jako pokojný venkovský ráj. Clara v životě neviděla tak obrovská pole! Ano, bylo to sice údolí, ale široké jako rovina. Vzpomněla si na Porýní, úzce sevřené vysokými zlověstnými svahy jako v pěsti, zatímco zdejší údolí, s životodárnou tepnou řeky Largo, působilo útulně jako široká štědrá mísa, po jejímž dnu se mezi nizounkými břehy vinula řeka coby ozdobná stužka. Clara si přiznala, že na ten rovný, otevřený prostor si musí teprve zvyknout.

Minuli ukazatel s nápisem „Balleriniho farma a vinařství“ a Clara na konci cesty uprostřed pastviny zahlédla velký jednopatrový dům. Po dalších pěti kilometrech narazili na menší

označení, napsané jen rukou: *Schallerova farma*. Řidič najatého auta odbočil z cesty na úzkou cestičku plnou výmolů a drkotavě se blížili k dřevěnému srubu stlučenému z šedo-hnědých hrubých klád. Obydlí bylo malé, vlastně jen pouhá chata, ale Claře to nevadilo. Tohle byl její nový domov, kde bude vládnout jako paní.

Wilhelm vyskočil z auta hned v tom okamžiku, kdy přibrzdilo, a obrátil se k otci. „Která z těch budov je lisovna? Rád bych si prohlédl vybavení.“

Ovšem Jakob položil synovi dlaň na loket a tlumeně ho upozornil: „Nejdřív se postarej o manželku.“

Wilhelm se zarazil a ohlédl se k atu, kde Johann otvíral dveře u Clary. Třemi dlouhými skoky se ocitl u ní a silnou paži jí ovinul kolem pasu.

Na prahu domku je přivítala Rosita, buclatá ženuška po čtyřicítce, jež během služby u Jakoba pochytila pár německých slov. Okamžitě zavedla dvojici dovnitř a ukázala Wilhelmovi k zadní části srubu, kterou tvořila jediná místnost. Tam, před velkým cihlovým krbem, stály tři postele s dřevěnými pelestmi a na nich už čekaly připravené polštáře a příkrývky. Wilhelm uložil Claru na lůžko a vysvětlil jí, že teď musí ven, aby se připojil k otci a bratrovi. Clara ho ujistila, že bude v pořádku, zotavuje se rychle a co nevidět bude venku pobíhat s nimi. Domek byl plný příjemné vůně vařených fazolí, rajčat a cibule, a Clara si po dlouhé době přiznala, že má pořádný hlad. Zkusila se posadit, ale Rosita k ní ustaraně přiběhla, donutila ji opět ulehnout a po minutce se vrátila se dvěma šálky: v jednom byla čerstvá studená voda, v druhém posilující červené víno. Clara vodu i víno vypila a propadla se do hlubokého spánku.

Když ji Rosita později probudila, Clara slyšela těžké kroky na prkenné podlaze a domyslela si, že muži se vrátili z obhlídky farmy. Ráda si přisedla ke stolu, aby si vychutnala *enchiladas* – plněné kukuřičné placky, rýži, fazole, tortilly, a všechno spláchl pívem. Jakob s příjezdem snachy nepočítal, a tak jednoduchý srub nezařídil s ohledem na soukromé

potřeby mladé ženy. „Vyklidíme podkroví a uděláme jí ložnici tam.“

Jak Clara zjistila, obytné stavení tvořila jedna prostorná místnost přepůlená dřevěnými schody, jež vedly na nizounkou půdu. Po levé straně schodů byla velká kuchyně s mohutným litinovým sporákem a těžkým kuchyňským stolem, k němuž byly přistrčené čtyři židle s dřevěnými opěradly. A pravá strana srubu s dominujícím krbem měla podle Clařiných předpokladů sloužit jako obývací pokoj, ale zatím tam nestála jediná pohovka nebo křeslo, jenom tři jednoduchá plátěná lůžka s dřevěnými pelestmi.

Po večeri se Clara snažila aspoň chvíli pomáhat Rositě se sklízením nádobí, zatímco muži jedno z lůžek přestěhovali na půdu spolu s Clařinou velkou truhlou. Prozatím se musela o podkroví dělit s ostatními zavazadly a bednami, které tu měl Jakob; Johann s Wilhelmem k nim přidali svoje vlastní kufry a vaky, jež si dovezli z Německa. K lůžku postavili stojan s umyvadlem a Rosita k němu přidala velký smaltovaný džbán plný vody. Pak si hospodyně přes hlavu a ramena přehodila pestrý šál, u dveří se shýbla pro košík a s veselým přáním dobré noci zmizela ve večerní tmě.

Clara si přisedla k Jakobovi a jeho synům. Muži vytáhli tabák a nacpali si dýmky, aby si v klidu pokouřili. Dívku napadlo, že velký krb na opačné straně srubu se zřejmě často neužívá, a kdoví jestli vůbec někdy. Představila si Jakoba, jak se vzpomínkou na tuhé německé zimy staví srub kolem mohutného, pečlivě vyzděného krbu, aby následně na vlastní kůži zjistil, že v Kalifornii nikdy nemrzne a případné chladno bohatě stačí zahnat útulné teplo sporáku na vaření. Domyslela si, že ve srubu se žije především v jeho kuchyňské části, zatímco druhá polovina bude už natrvalo sloužit jako ložnice pro mužské členy rodiny.

Pohlédla přes stůl na manžela, švagra a dosud neznámého tchána. V jejich tvářích našla kromě shodných příbuzenských rysů i vzájemné odlišnosti – Wilhelmův plnovous byl hebký, plavý a dokonale udržovaný, zatímco Jakobovi už zešedivěl

a celý zknocený mu spadal až na prsa jako biblickému patriarchovi. A ta těžká povislá víčka po něm zdědil pouze Johann.

Claru zaplavil zvláštní, nepojmenovatelný pocit, jaký dosud nikdy nezažila. Cítila k těm mužům hluboké pouto, i když jednoho z nich vůbec neznala. Odeť však pro ni navždy bude „otec Jakob“. Jsme tu jenom my čtyři, uvědomila si, v tomhle srubu, na farmě daleko od ostatních lidí, uprostřed neznámé země. Pouto mezi nimi bude postupně sílit... Vždyť jsou všichni Schallerovi! A s tím poutem se rodila láska, o jejíž existenci neměla tušení. Ke štěstí jí stačilo tady mlčky sedět a vychutnávat hlubokou spřízněnost celé rodiny.

Jakob spokojeně bafal z dýmky. Wilhelm pro sebe a Johanna vytáhl dvě lahve ležáku ze sanfraciského pivovaru. Nabídl i Clare, ale odmítla, jen mlčky sledovala, jak zabraní do svých úvah v pohodě usrkávají. Bylo jí jasné, že hlavou se jim honí totéž, co jí – úžas nad vědomím, že po týdnech nadějí, modliteb, pochyb a plánů konečně dorazili do vysněného cíle, tisíce kilometrů od starého domova, a tady na rozlehlých vinicích budou pěstovat německé odrůdy révy a lisovat svoje víno.

Dnešek je zásadní předěl v našem životě, připomněla si Clara.

Konečně bude svou paní ve vlastním domě a může se stát řádnou Wilhelmovou manželkou.

Z té představy se jí zmocnila závrť. Nadšení a vzrušení jí protkal smutek a taky obavy. Co když se jim nebude dařit? Co když ji časem budou potřebovat rodiče? Co když farma nebude prosperovat? Co když Wilhelm náhodou zahyne při nějaké nehodě?

Jen panikaříš z únavy po cestě, vyčetla si Clara v duchu. Vzápětí zachytila Johannův pohled. S nevyzpytatelným výrazem v obličejí ji provrtával očima. Honem se podívala stranou. Otec Jakob se mezitím začel do bible. Wilhelm vytáhl notes a zapisoval si poznámky. Clara si hověla v teple kuchyně, cítila se uvolněně, příjemně. Opět se ohlédla po Johannovi, jenž z ní doposud nespustil oči.

A pak na Claru nečekaně padla propastná únava. Zvedla se od stolu, popřála mužům dobrou noc a nenápadně se vytratila do podkroví. Muži zůstali sedět u stolu a společně plánovali, kam zasází řízky révy dovezené z Evropy. Bylo třeba udělat to co nejdřív, protože jaro končilo a kvapem se blížilo léto. Museli postavit opory pro budoucí kmeny vinné révy, sehnat dráty a najmout další mexické nádeníky na polní práce. Tichý, nudný hovor Claru co nevidět ukolébal k spánku, i když si jako vždy nejdřív položila otázku, zda Wilhelm dnes využije jejího soukromí, na které během plavby a ve vlaku neměli šanci, a zda se spolu konečně dočkají svatební noci.

Wilhelm však za ní nepřišel.

Claru probudilo oslnivé svítání, křik kohouta a ruch z přízemí. Protáhla se na rozvrzaném lehátku a chvíli zaskočeně mžourala na prostý dřevěný strop, jenž se jí svažoval těsně nad hlavou. Nevadilo jí to. Bylo příjemné hovět si v posteli, jež se nehoupala a nedrkotala. Použila nočník, opláchla se u stojanu s lavorem a vykartáčovala si vlasy do drdolu; je teď vdaná paní, takže už žádné rozpuštěné škádlivé kudrlinky. Nakonec vklouzla do šatů, v nichž včera přijela. Připomněla si, že co nejdřív musí vybalit truhly a vybrat si čisté oblečení.

Dole našla usměvavou Rositu u kuchyňského sporáku. Podle talířů a hrnků na stole si Clara domyslela, že muži už jsou po snídani. Podle všeho dostali kávu a tortilly s fazolemi. U dřezu si Clara všimla plechovky, v níž trčela umělá květina, vybledlá růžová pivoňka, kterou tam očividně postavila Rosita. Clara se v duchu usmála: i při té největší dřině si ženy najdou vteřinku, aby zkrášlily domov.

Postupně se Clara dozvěděla, že Rosita chodívá do srubu ráno a večer se vrací k rodině, s níž žila v mexickém táboře, který Clara včera zahlédla cestou asi kilometr odtud: shluk stanů a malých chatrčí, ohniště pod širým nebem, hejna dětí a psů, prádlo rozvěšené na šňůrách mezi stromy. Tam žili nádeníci z okolních farem, nájemní dělníci, kteří se stěhovali

všude tam, kde zrovna byla sezona sklizně či jiných polních prací. Ženy zase pomáhaly jako hospodyně a pradelny a na záhoncích kolem tábora pěstovaly zeleninu, kterou pak prodávaly u silnice. Většinou přišli z Mexika, ale byli tu i dělníci z Guatemaly, Hondurasu a El Salvadoru – ilegální přistěhovalci, kteří v touze po lepším životě tajně přešli jižní hranici do Spojených států.

Clara sestoupila po schůdkách před srub a v ranním slunci spatřila obrázek, který včera únavou vůbec nevnímala – dvůr plný drůbeže, žlab pro napájení koní, ruční pumpu. Stranou stála nevelká stodola se stájí a výběh pro několik koní. Malý dřevěný domek s vyřezaným půlměsícem ve dveřích: Clara si domyslela, že je to suchý záchod postavený nad žumpou. Za plotem se táhla vinice s prastarými pokroucenými kmínky, utopenými v hustém vysokém plevelu, a podél ní několik starých kamenných budov s pobořenou střechou.

Clara se rozhlédla po autě, jež ji sem včera dovezlo ze Santa Barbary, ale nikde po něm nebylo stopy. Jízda autem patřila k mnoha novým zážitkům, jež nastrádala během cesty z Evropy do nového domova. Doma se vždy přesouvala jen na kole nebo pěšky či, při výjimečné příležitosti, bryčkou. První automobil se v jejich městečku objevil teprve vloni, hlučný a páchnoucí, ale všichni se kolem něj bleskurychle shlukli a obdivovali nový stroj doktora Zimmermana. Nu, a teď se Clara také svezla autem. Už se nemohla dočkat, až o tom napíše rodičům.

Chvilí zasněně stála v kalifornském slunci, jež mělo připomínat sluneční žár v Itálii, a litovala, že nevidí do budoucnosti. Nepotřebovala by znát všechno do detailu, to ne, Clara nebyla náročná, ale ráda by nahlédla o pár let dopředu, aby poznala, jak bude život na farmě vypadat. Wilhelm tvrdil, že farma se co nevidět proslaví a lidé sem budou jezdit zdaleka, jen aby ochutnali jejich víno. Na slávě však Claře nezáleželo, daleko víc by chtěla vidět sebe a Wilhelma obklopené dospělými dětmi a malými vnoučaty, prostě úspěšný a láskyplný klan Schallerových, původně z německého Porýní, v celé nádheře.

Ohlédla se ke srubu. Vedly do něj pouze jedny dveře z malé zastřešené verandy, na níž stály židle. Na oknech i dveřích byly rámy se sítí proti hmyzu. Všechno bylo nesmírně chudé, prosté, skoro až primitivní, ale což – vždyť teprve začínali! A peníze bylo třeba investovat do vinařství, do révy a příští sklizně a následující výroby vína. Jen co se začnou stavět na nohy a vinařství ponese zisk, můžou uvažovat o novém domě. Tomu Clara rozuměla. Probírala to s Wilhelmem a navíc si z vyprávění rodičů pamatovala, že také začínali chudí, otec ještě jako student a matka dělala zázraky, aby z žebráckého stipendia navařila aspoň tolik jídla, aby jim nekručelo v břiše. A když se potom stal pomocníkem v lékárně a přišly děti, maminka musela obrátit v dlani každý měďák. Takhle vykročí do života všichni mladí, zvláště tady v Novém světě, kde jim předchází generace nemohly vydláždít cestičku a usnadnit tak start k dospělosti. Ne, tady byli všichni průkopníci a začínali od nuly.

Clare se líbilo, že se účastní takového dobrodružství, líbilo se jí, že nový domov pomůže budovat od základů. Sama si vybere místo na zeleninovou zahradu a později pomůže rozhodnout, kam muži zapustí základy nového rodinného sídla a kolik tam bude pokojů. Původní majitel pozemků, Španěl jménem don Francisco Diego, postavil dům z kamene a vepřovic, ale dnes z něj zůstaly pouze ruiny v plevelu na soušném poli. Budoucí nový dům rodiny Schallerových bude postavený z pevných silných klád a budou ho tvořit dvě podlaží a na každém bude řada pěkně zařízených prostorných místností. Clara ho v duchu doslova viděla a ten obrázek ji zahřál u srdce.

Vzápětí ji ze snění vytrhl pohled na Jakoba se syny, jak zaprahají koně k vozu. Křikla na ně: „Dobré ráno!“ Sotva Johann Claru uviděl, zamířil k ní a ustaraně se vyptával: „Jak se dnes cítíš, Claro?“

„Pořád jsem trochu zesláblá, ale báječně jsem se vyspala. Někam odjíždíte?“

„S otcem a Wilhelmem potřebujeme dovézt nové zásoby z Lynnvillu.“

„Z Lynnvillu! Ach! Moc ráda bych se tam podívala s vámi!“ Když včera projížděli údolím, Claru zaskočilo, že farmy stojí o samotě. Sousedy navzájem dělila obrovská vzdálenost. Uvědomila si, že člověk tady neustále touží zaslechnout lidský hlas, a teď by si nadšeně prohlédla městečko, jež bude fungovat jako jejich pupeční šňůra se světem.

Johann zaváhal a ohlédl se po Wilhelmovi. Pak se přísně ozval Jakob: „Ne, na to ještě nemá dost sil.“

Clara měla jasno, že Jakob ji na první pohled odhadl jako chudinku, která sama nedokáže ani vystoupit z vlaku a dojít od auta do domu. Tak tohle potřebovala ihned uvést na pravou míru. „Kdepak, zvládnu to, a navíc musím poslat rodičům telegram, že jsme dorazili v pořádku do cíle.“

Jakob sice soudil, že dopis by také splnil účel, ale na druhou stranu dokázal dívku pochopit. Dopis by k rodičům putoval celé týdny. Za normálních okolností Jakob nesouhlasil s rozhazováním, ale tohle byla nezbytnost. A vůči rodině za oceánem to bylo jenom fér. Vždyť sám před rokem poslal stručný telegram: „Dorazil jsem.“

Jakob tedy zvedl chlácholivě ruku. „Zajdu na poštovní úřad a pošlu telegram za tebe, děvenko.“

„Ale... taky si potřebuju leccos koupit.“

Starý muž zachytil dívčin neústupný pohled, načež jen neochotně pokrčil rameny. „Inu, pokud chceš, rádi tě s sebou vezmeme.“

Jeli s valníkem i bryčkou, což byly jediné dopravní prostředky na farmě Schallerových. Wilhelm na kozlíku opatrně řídil koníka mezi výmoly na cestě a Clara na sedadle bryčky využila příležitost, aby si lépe prohlédla svůj nový domov.

Stará vinice nebyla v tak zchátralém stavu, jak si Clara představovala původně. Jistě, dlouhé řady kmínků vinné révy nebyly obrostlé bujným listím a těžkými plody, ale současně nešlo o usychající a plísni napadené stvoly. Už se doslechla, že se Jakob snažil starou révu omladit, a to se mu podařilo. Na mnoha hektarech vinice už na zdřevnatělých kmíncích vyrážela nová zeleň, zázrak znovuzrození. Ale nedařilo se pouze

révě, kolem vinice rostly i gejzíry trsů lučních květin. Travnatá krajina byla posetá ostrůvky orlíčků, kosatců, pelargoníí a růžiček, jež oslnivě zářily ve škarpách a šplhaly po balvanech a svazích jako kusy pestrých záplat. Bílé obláčky na obloze pádily směrem na východ a mezi nimi klouzal jestřáb s majestátně roztaženými křídly.

Clara seděla v drkotající bryčce a v myšlenkách zabloudiva k muži po svém boku. Wilhelm mlčky řídil koníka. Už se nemohla dočkat jejich svatební noci. Jestlipak na to Wilhelm myslí stejně často jako ona? Ale kde na ni najdou dost soukromí?

Nedaleké městečko Lynnvillle založili před třiceti lety lidé z New Yorku a Bostonu, kteří vytušili, že úrodné údolí se díky bohaté půdě a středomořskému klimatu časem zařadí k nejúrodnějším oblastem celé země, protože se tu dá pěstovat téměř cokoliv. Američané vykoupili pozemky kolem řeky a založili město s pravoúhlými, očíslovanými ulicemi, které pojmenovali po Seamusu Lynnovi, jenž vlastnil ve městě nejvíc akcií a také se stal jeho prvním starostou. Potom začali inzerovat v denících i časopisech Východního pobřeží Spojených států a za přijatelné ceny nabízeli k odprodeji rozsáhlé pozemky. Navíc vydávali i lákavé brožurky pro Evropu, odkud chtěli přivábit novou krev nabídkou velkých polností, jež by jim zajistily prosperitu a šanci se uživit. A s nimi se sem ze Starého světa stěhovali noví osadníci s aristokratickým původem, dělníci a rolníci i lidé z nejhudších vrstev, které už po staletí nemohly svým dětem odkázat víc než vězení drtivé chudoby.

V Lynnvillu zatím nebyla zavedená elektřina, ale údajně to bylo v plánu co nevidět. Clara se z drkotající bryčky rozhlížela prašnou ulicí s pocitem odcizení. Ani v nejmenším se tu necítila doma! Ulice nebyly vydlážděné kočičími hlavami a nelemovaly je staleté domy s bílou fasádou. Zdejší stavení vznikla před třiceti lety, často ještě později, byla prostá a jednodušší. Za stavební materiál tu sloužilo výhradně místní vytěžené dřevo. Po ulicích chodili lidé, kteří s její kulturou ani jazykem neměli pranic společného. Jaké svátky se v Americe

vlastně slaví? Jaké zvyky a tradice tady hrají důležitou roli? Co z toho si musí co nejrychleji osvojit?

Jejich bryčka minula dům s vývěsním štítem, jenž vysokými zlatými písmeny hlásal: *Josef Decker, výrobce dámské i jezdecké obuvi*. Clara vypískla nadšením, protože Josef se svou Hilde patřili k jejich přistěhovalecké skupině. Společně urazili tisíce kilometrů a teprve cestou ze Santa Barbary se rozloučili na hřebeni kopce. A teď, díky Jakobovi, který jim nejen dal postavit dům, ale i napsat vývěsní štít, se rovnou mohli pustit do práce. V okně Clara zahlédla menší, ručně psanou cedulku: *Nabízím lekce hry na piano*.

Ten pohled jí do duše vlil radost a nadšení. Měla tu přátele ze vzdáleného domova u řeky Rýnu, přátele, kteří mluvili stejným jazykem a ctili stejné tradice a zvyky; hned si v duchu slíbila, že co nejdřív se za nimi vypraví na návštěvu a přesvědčí se, jak si vedou a jak si tady zvykají. A kdoví, pomyslela si vzrušeně, za týden či dva, až se všechno vybalí a věci se zaběhnou do každodenních kolejí, mohli by s Wilhelmem uspořádat na farmě oslavu, pozvat na ni skupinku spolucestujících a připomenout tak jim i sobě, že zdání klame a že v téhle cizí zemi vůbec nejsou osamělí.

Jakob zastavil vůz před skladištěm s cedulí hlásající „Krmivo a osivo“ a Wilhelm vedle něj zůstal stát s bryčkou. Se-stoupili a společně probrali, co je třeba zařídit. Clara sice dostala od otce peníze, aby mu poslala telegram, ale marky jí tady nebyly moc platné. Když svůj problém vysvětlila Jakobovi, marky si vzal a na telegram jí dal americký dolar.

„Ehm, mohla bych dostat ještě nějaké peníze, prosím?“

„Na co?“ zavrčel Jakob.

„Potřebuju si nakoupit pár věcí.“

„Jakých věcí?“

Clara se zarazila. Bezpočtukrát byla svědkem toho, jak maminka žádá otce o peníze na domácnost, a on jí vždy bez zbytečných otázek ochotně vyhověl. Clara se nevzdávala. „Zkrátka pár věcí, co budeme potřebovat. Koupím je, ale nejdřív potřebuju peníze.“ Uráželo ji, že se ocitla v roli žebračky,

když navíc měla vlastní peníze. Ty ovšem Wilhelm schoval hned po svatbě k sobě a zatím jí je nevrátil.

Jakob svraštil huňaté plavé obočí. „Ale o jakých věcech mluvíš? Koupíme ti všechno, co potřebuješ.“

O jakých věcích že mluví? Nu, Clara vlastně neměla přesnou představu. Nejdřív se musela podívat na nabídku, no ne? Zjistit, co je v městečku za obchody, co mají na skladě a co jí tam padne do oka. Copak to mohla vědět předem? Ale trojice mužů na ni nepřestávala vyčkávavě civět, proto se Clara rozhlédla po ulici a o pár domů dál si všimla obchůdku, na jehož vývěsním štítu stálo: *O'Brienova galanterie*. To slovo sice neznala, ale za velkým oknem spatřila vystavené zboží: nůžky, jehly, nitě a příze, knoflíky, kostice do límečků, stuhy, jehelníčky, krajky. Clara se při pohledu na známé teritorium rozzářila. Některé věci jsou univerzální. Ať už v Americe nebo v Německu či Číně, jehla a nit jsou prostě jehla a nit.

Clara se musí co nejrychleji pustit do správy oblečení, jež se jim cestou potrhalo či prodřelo.

„Vidíte?“ ukázala na obchůdek a trojice mužů se ohlédla. „No dobrá,“ broukl Jakob, sáhl do kapsy a odpočítal hrstičku dalších mincí.

„Všichni se sejdeme tady,“ dodal Jakob přísně a spolu se syny odrážoval k prostornému skladišti, kde prodávali větší zboží, hlavně hospodářské potřeby – krmivo a pytle na obilí, vidle, koňské postroje, zemědělské nářadí.

V obchodě se šicími potřebami vládlo ticho. Mezi pulty a regály se vším možným, krejčovskou křídou počínaje a moderními šlapacími stroji konče, postávalo jenom pár zákaznic. Clara se zvolna loudala mezi policemi a užívala si chvilku volnosti. Prohlížela si zboží, porovnávala, vlastně ani pořádně nevěděla, co chce a zda vůbec něco potřebuje. Po týdnech vyčerpávajícího cestování a nevolnosti, ustavičných obav o stihnutí správného spoje a hlídání zavazadel, kdy Clara neměla ani chvilku pro sebe a užírala se potlačovanou úzkostí, považovala za luxus procházku tichým obchůdkem s prohlídkou vystaveného zboží.